CORABIA lui TATA NOE

ROMAN

de D. IONESCU MOREL

PRELUCRAT DUPA P. PERRAULT

EDITURA „UNIVERSUL"

D. IONESCU MOREL

CORABIA LUI TATA NOE

ROMAN PENTRU COPII ȘI TINERET

Prelucrat după P. PERRAULT

Ilustrații de A. Besnau

BUCUREȘTI
EDITURA „UNIVERSUL", S. A.
1 9 4 4

CAPITOLUL I

Mica Ioana și cu bunica ei, doamna Sofia Pralea, stau la umbra unui mare pom din frumoasa lor grădină dela țară, unde florile, fructele și legumele trăiesc în vecinătate frățească.

Bunica și nepoata vorbeau, după cum le era obiceiul, despre lucruri din trecut, din vremurile îndepărtate, când bunica purta și ea rochi scurte. Ioana era tare nedumerită și nu putea să-și închipue o bunică în rochie scurtă și sărind pe coardă.

Astăzi însă, se deapănă o poveste din timpuri mai apropiate, din zilele când Ioana era o fetiță tare mititică, un dodoloș micuț. Și acest timp din viața ei, pe care cei aproape opt ani care-i avea, o făcea să-i pară atât de îndepărtat, îl întrevedea nelămurit la capătul unui șir atât de lung de zile. Și ea șoptea:

— Atunci bunicuțo, mă țineai pe brațe, culcată? Dumneata crezi că nu aș fi putut umbla singură?

— Sunt sigură că nu puteai umbla.

— Și nici nu vorbeam?

— Nici asta. Imi amintesc că în ziua când ai fost botezată de bunul nostru preot, ne-am minunat cu toții, pentru că tu, ne-ai surâs. Era pentru întâia oară: aveai numai patru săptămâni.

— Ai fost și d-ta, bunicuțo, la botezul meu?

— Dacă am fost! Uiți că sunt nasa ta? Eram îmbrăcată cu tot ce am avut mai frumos. Aveam în mână un minunat buchet de flori dăruit de vărul nostru Haralamb.

Imi aduc aminte că în acea frumoasă zi, s'au aruncat în fața bisericei, bomboane din belșug. Se putea zice, că erau ca o ploaie de măzăriche.

— Și eu care nu le-am văzut, gunguri Ioana, plină de uimire.

— Nici mânca, adăogă râzând, bunicuța. Tu în acea zi, erai prilej de ospăț pentru alții, dar ca să mănânci măcar o

singură bomboană, era cu neputință, scumpa mea. Tu nu ai încă dinți...

— Se poate oare așa ceva? Vezi, bunicuțo, nu-mi pare de loc rău că nu mai sunt un dodolaș mic..., dar vezi, mă gândesc cu părere de rău la bomboanele dela botezul meu...

Apoi Ioana, după câteva clipe de gândire, adăogă: „Păcat că nu se botează copiii de mai multe ori..., că, zău, te-aș ruga să mă botezi din nou cât de curând.

„Auzi, auzi... atâtea bomboane în fața bisericei, că ai fi zis că era o ploaie de măzăriche".

Fetița rămase cu mâinile ridicate la înălțimea micului ei nas poruncitor, având în ochi o strălucire de admirație: ea, chiar vedea cum bomboanele plouau din pumnii plini, peste mulțimea de copii care le prindeau din sbor.

Doamna Sofia Pralea surâdea și-și privea cu toată dragostea scumpa-i nepoțică.

Ea lămuri:

— Nu este bucurie mai mare, decât atunci când mica oaie intră în turma Bunului Păstor.

„Botezul este un fapt de mare însemnătate în viață, micuța mea. Este atât de însemnat și fericit, încât, unele familii sărbătoresc aniversarea în fiecare an.

Ioana auzind acestea, spuse, lăsând buzele în jos:

— A mea nu s'a sărbătorit niciodată. De ce?

Bunica îi răspunse oftând:

— Pentru că un doliu neașteptat a întunecat totul în preajma noastră și pentru că, plângând pe măicuța ta, care a plecat atât de tânără de lângă noi, veselia a fost dată cu totul uitării.

„Intâia ta rochie albă, mica mea nepoțică, purta o panglică neagră..."

Bunica și nepoata rămaseră câteva clipe tăcute. O umbră se așternu pe fețele lor. După o vreme, Ioana șopti:

— Da, da,... știu... Dumneata mi-ai spus... Dar tot d-ta mi-ai spus, că mama este lângă Bunul Dumnezeu, în cer...

Bunica își plecă privirile spre pământ, iar mâinile și le împreună pentru o rugăciune, care și-o spuse în gând.

Nepotica urmă:

— Crezi oare bunicuțo, că mama ar fi supărată dacă am sărbători aniversarea botezului meu?

— Sigur că nu!

— Atunci s'o sărbătorim anul acesta, hotărî Ioana. Spune-mi, te rog, când are să fie?

— Ei, draga mea, ne-am gândit prea târziu...

— Târziu? De ce?

— Pentru că tu ai fost botezată la 20 Iunie și azi suntem în 18 Iunie, prinurmare, nu mai avem timp să pregătim această serbare și să poftim musafirii care trebue să ia parte.

— Ba este timp, este destul timp să facem tot ce trebue, dacă o să ne grăbim puțin...

— Eu nu mă mai pot grăbi, scumpa mea, sunt prea bătrână.

Ioana se întristă și suspină din fundul sufletului.

Nimic mai adevărat: lucrurile cele mai simple par foarte greu de împlinit pentru bunica. Ea nu era în stare să umble fără să se ajute de un baston, nici să scrie sau să citească fără ochelari...

Ioana însă își făcu un plan în micul ei căpșor. Ea avea picioare agere, ochi buni și mâini tare îndemânatice.

Gândi ce gândi, apoi spuse, cu siguranța care nu-i lipsea niciodată, atunci când era vorba să-și dovedească meritele și dibăcia.

— Am să te ajut eu, bunicuțo! Ai să vezi, totul are să fie gata la timp. Uite ce am socotit: astăzi după masă, vom merge să poftim pe vărul Haralamb și pe mătușa... păpădie...

— Ioana!... Copil neascultător! Când o să devii mai cuviincioasă față de mătușa ta?

— Bunico, bunicuță scumpă, când mă gândesc la dânsa, văd în fața ochilor, numai boneta ei peticită și grădina cu legume. De ce oare, mătușa Eliza, iubește atât de mult păpădia? Dumneata, știi?

— Pentru că-i place păpădia.

— Foarte bine, atunci nu se poate supăra că-i dau numele

unei plante pe care o iubește. Nu-i așa? Vezi prinurmare, că am dreptate...

Un surâs plin de îngăduință, a fost răspunsul bunicuței.

Ioana i l'a surprins și căpătând și mai mult curaj, urmă:

— Dumneata ai să poruncești lui Moș Bâgu, grădinarul

nostru, să înhame măgarul la trăsură și să se ducă la tata la uzină, spre a-i da de veste cele ce am hotărît. Dânsul care nu vine dela uzină decât Duminica, trebue să lase lucrul pentru o zi, iar poimâine, adică în ziua de 20 Iunie să fie acasă...

Bunica o întrerupse.

— Păi bine, dacă pleacă trăsurica, noi cum vom mai putea merge la vărul Haralamb și la mătușa...

— Păpă..., începu să zică Ioana, dar se opri, văzând chipul plin de mustrare al bunicei și urmă în șoaptă: adică vream să zic ,al mătușei Eliza...

Amândouă prinseră să râdă. După puțin, nepoțica adăogă:

— Noi? Cum vom putea merge noi să facem invitațiile?

— Sigur, noi!... Vezi, asta e...!

— Pe jos, strigă Ioana bătând din palme.

— Pe jos? se miră bunica. Pe jos? Tu vrei să glumești, fetițo... Auzi, auzi vorbă, trei kilometri pe jos... și prin pădure...

— Dar e așa de frumos! Avem umbră tot timpul.

— Tu nu socotești bucata de drum în plin soare care ne mai rămâne încă de făcut după ce ieșim din pădure? Aproape patru kilometri de mers pe jos! Și, vai, vai, tot atâția la înapoiere! Crezi tu, că am s'o pot scoate la capăt cu bătrânele mele picioare...? Nu, nu, asta nu se poate...!

— Atunci noi vom merge mâine, spuse Ioana, întristându-se puțin. Moș Bâgu însă, trebue să plece de îndată, pentru că altfel, tata nu va avea timpul trebuincios ca să comande bomboanele, știi, orașul e destul de departe.

„Dar, bunicuțo, ce mai era la masa dela botezul meu? întrebă nepoata curioasă.

— Mijlocul mesei era ocupat de un coșuleț în care dorm copiii nuoi născuți. Coșulețul era înconjurat de trandafiri albi...

— Un coșuleț? Ah, da, da... Știu... Un leagăn ca acela în care doarme păpușa mea.

— Intocmai. Și înăuntru, când a poruncit taică-tu, au așezat-o pe Ioana...

— Cum? Eu eram pe masă? Inconjurată de trandafiri albi? Eram frumoasă, bunico?

— Noi te găseam fermecătoare, dar trebue să-ți mărturisesc adevărul, că nu erai frumoasă: erai roșie ca un rac fiert și sbârcită, cum vezi că sunt eu acum.

— E cu putință? Noroc că acum nu mai sunt așa... Oglinda îmi spune că sunt frumoasă...

Bunica, mângâiă părul bălai ale cărui bucle ușoare împodobeau ca o aureolă mica ei figură luminată de doi ochi mari de culoarea cerului — și surâse fără să răspundă.

Doamna Sofia Pralea ne mai având pe nimeni pe lume de cât pe fiul ei și pe această dulce comoară — care era fata lui —

ea nu se pricepea la altceva, decât să o îndrăgească pe Ioana, în loc s'o dojenească. Acest lucru îl știa foarte bine fetița și de aceea, se folosea de slăbiciunea ei.

— Și ce s'a mai servit la masa mea? întrebă nepoata.

Bunica fu nevoită să-și aducă aminte și să numească toate felurile de mâncare, fără să uite niciunul.

Iar la urmă, adăogă:

— Dar mai ales, cea mai bună, a fost friptura de căprioară, pregătită — ca de altfel toate mâncările — de un mare bucătar pe care l'a angajat tatăl tău din oraș.

— Friptură de căprioară? se miră Ioana, lingându-și buzele cu poftă. Vai, ce bună trebue să fie!

— Da, a fost minunată...!

— Atunci, bunicuțo, la fel, dar absolut la fel trebue să fie și la masa dela serbarea aniversării botezului meu, dar mai ales, nu trebue să lipsească friptura de căprioară pe care s'o pregătească același bucătar.... strigă Ioana bătând din palme...

Bunica tăcu. Ioana o privi îngrijorată.

— De ce nu răspunzi? scumpă, dulce și dragă bunicuță?

— Mă gândesc c'o să fie cam greu... De,... căprioara,... bucătarul... de unde-i luăm?

— Asta-i treaba lui tăticu, sări cu vorba mica nepoată... Dânsul cunoaște pe bucătar, iar cum o ajunge Moș Bâgu la urină și o să-i spună ce am pus noi la cale, el o să trimeată după acest mare bucătar, o să-l găsească și o să-i poruncească ce are de făcut...

Sofia Pralea își privi cu drag nepotica și-i șopti :

— Bine, bine... scumpul meu copil, așa vom face...

Bunica, în fața bucuriei nepoatei, nu s'a mai gândit la greutățile ce va întâmpina pentru împlinirea acestei dorinți.

— Și ce musafiri vom mai pofti ? întrebă Ioana.

— Păi... pe toți copiii din sat.

— La masă ?

— Nu..., nu... Ei vor veni să adune bomboanele...

— De rândul acesta, voi aduna și eu, deoarece mi-au crescut dinții, spuse Ioana, arătându-și dinții mici și albi.

— Să aduni bomboane din nisip? se miră bunica. Cum îți închipui una ca asta ? Tu vei primi o cutie...

Ioana clătină din cap cu oarecare nepăsare.

— Nu sunt așa de bune cele din cutie, ca cele din nisip..., de asta sunt sigură. Bomboanele le vei arunca d-ta și tăicuțul..., apoi chiar și vărul Haralamb și mătușa păpădie..., adică mătușa Eliza...

Bunica zâmbi din nou și dădu din cap în semn că aprobă tot ce nepoata ei a pus la cale.

După puțin, Sofia Pralea se sculă de pe scaun sprijinindu-se pe bastonul ei puternic și luând de mână pe Ioana, se îndreptă spre casă.

Era ora prânzului. De câteva minute, Bălașa, femeia care

îngrijea de tot rostul casei, făcea de pe terasă, semne desnădăjduite, ca să-și vestească stăpâna, că masa este gata.

— Chestia asta cu aniversarea botezului tău, ne-a făcut să uităm de fabula care trebuia să te învăț astăzi, scumpa mea, spuse bunica cu puțină părere de rău.

— Adevărat, bunicuțo ! Și noi care venisem în grădină înadins pentru asta ....!

— Da, da, șopti bunica, învățatul fabulelor — și suspină adânc.

Îi trecu prin minte o dureroasă întâmplare care s'a petrecut nu de mult, aici în grădină, sub pomul care stă de obicei cu Ioana și îi face lecțiile, învățând-o unele fabule. Și toată vina acelei triste întâmplări este numai a ei, a slăbiciunei ei față de Ioana, care nu a vrut în ruptul capului să învețe întâia fabulă intitulată : Țăranul și Brânza, decât cu condiția ca acțiunea să se desfășoare întocmai în fața ochilor ei, adică tot ce spune bunica, să se și petreacă... la fel ca la teatru sau cinematograf.

Sigur, la început, bunica s'a împotrivit, zicând că e greu, că nu poate, dar la urmă, n'a avut în cotro și s'a supus...

Și așa, că în vreme ce bunica noastră prea iubitoare, spunea încet și rar. Ioana repeta poezia după ea :

Spre dulăpior se 'ndreaptă Gheorghe
Cu pași molateci și greoi —
In brațe cu'un burduf de brânză
Vestita-i brânză de la oi...

Desface binișor dulapul,
Așează brânza frumușel,
Și când să plece... ce zărește
In fund de tot? Un șoricel...

Bălașa era însărcinată să facă pe țăranul și trebuia să aducă o cutie de lemn (în care de obicei, fetița își ținea jucăriile) pe care o așeza jos lângă bunica. Această cutie trebuia

să însemne dulapul în care țăranul își punea la păstrare o bucată de brânză — întocmai cum este scris în fabulă. După aceasta, Bălașa închidea ușa — așa zisului dulap — și trebuia să se prefacă, deodată, că găsește înăuntru un șoricel.

Atunci îi vine o idee :
O mâță în dulap strecoară,
Și-așteaptă vesel să privească
La drama ce se desfășoară...

Insuși Ioana era aceia care băga în cutie — adică în dulap — pe scumpa ei pisicuță.

Bunica privește la împlinirea vorbelor din fabulă și urmează mai departe :

Dar când dulapul îl deschide,
Văzu că n'a fost prea deștept.
Căci mâța a mâncat șoricu
Și'n urmă brânza... ca desert !

Cred, dragii mei cititori, că nu vă îndoiți, că pisicuța s'a achitat cu bucurie și însuflețire de rolul ce i s'a dat în această fabulă.

La a cincea bucată de brânză înghițită de Mau-Mau, (așa o chiema pe pisică), Ioana știa fabula pe de rost.

Ea avea atunci șase ani.

Bunica era tare mulțumită de acest întâi succes, dar nu se gândea, că are să-i plătească într'o zi foarte scump.

Pentru că să vedeți...

Ceva mai târziu, ea n'a avut tăria să se împotrivească Ioanei când a fost vorba s'o învețe fabula Lupul și Oaia, ca să folosească aceleași mijloace, adică persoanele din fabulă să și fie în realitate în jurul ei.

Cu pisica și cu brânza, a mers cum a mers; dar cu Lupul și Oaia, cum are să facă oare ?

Cine va face pe lup ? Cine...? Un lup ! De unde să iei un lup...? Asta nu e glumă...

Dar căpșorul Ioanei a găsit : Zdrelea ! Marele câine, sălbatecul Zdrelea, care este rău și mușcă pe toată lumea — afară de Ioana — el are să fie Lupul din fabulă.

Grădinarul — Moș Bâgu, ca să nu se întâmple vreun accident — va ține câinele legat de sgardă.

Se va cumpăra un mic mielușel dela târg...

Tocmai că Ioana și dorea să aibă un mielușel, ca să se joace cu el...

— Totuși, ne va lipsi pârîul din fabulă, încercă să spună cu stângăcie bunica, nădăjduind că în felul acesta, fabula nu va putea fi jucată.

Dar Ioana noastră, avea răspuns la toate:

— In lipsa pârîului cu apa limpede, vom lua lecția în fața bazinului unde înnoată rațele...

Bunica a trebuit să se supună; altfel, fabula rămânea neînvățată.

Intamplarea îngrozitoare nu s'a putut îndepărta.

Zdrelea, câine.e cel rău, după ce o săptămână s'a tot lins pe bot având lângă el bucățica delicioasă care-i ațața lăcomia, voinicul Zdrelea, într'o dimineață a rupt sgarda și s'a năpustit asupra mieluș.ului, jucând, fără să știe, rolul pe care La Fontaine — l'a dat lupului al cărui loc îl ținea el, așa după cum hotărîse Ioana.

Fetița a căzut rău bolnavă văzându-și mielușelul sfâșiat sub ochii ei. Zdrelea a fost condamnat să fie trimis în surghiun pentru totdeauna și a fost vândut.

De atunci, de când s'a petrecut această dramă dureroasă, nu s'au mai învățat decât fabule fără lupi...

In sfârșit, într'o zi, veni și rândul fabulei Corbul și Vulpea.

Ioana a hotărît, ca bunica să ție locul vulpei și de oare ce ea e bătrână și nu se poate cățăra în pom, va sta în mijlocul aleei din grădină — având grijă să ție tot timpul nasul în sus, în vânt, în vremea ce ea, îi va da replicele din fabulă — făcând pe Corbul, — urcându-se pe un butoi — care să i se zică că este un brad sau un pomișor asemănător lui.

Nu-i așa, dragi cititori, că o educație clădită pe astfel de temelii, nu putea avea bune urmări?

La aceste urmări — pe care le întrevedea — se gândea tatăl fetiții din povestea noastră. Dar de unde să ia el energia trebuincioasă, ca să se împotrivească la tot ce ei îi năzărea; el, care era învins numai de o singură lacrimă a Ioanei și care nu se mai însurase, de teamă, ca a doua lui soție să nu fie prea severă cu ea...

Bunicuța, din aceiași pricină, n'a vrut să-i angajeze o profesoară. Și în felul acesta, Ioana creștea, fiind convinsă, că micile copile sunt făcute ca să comande, iar părinții să le dea ascultare...

Moș Bâgu, grădinarul, va ține câinele legat de sgardă...

CAPITOLUL II

In fiecare zi, după masă, bunica se odihnea două ceasuri: odihnă trebuincioasă vârstei înaintate și slăbiciunei trupului ei. Ioana care-și iubea nespus de mult bunica, nu-i turbura niciodată somnul de după amiazi, ba chiar, se ducea să se joace spre fundul grădinei, pentru ca râsul ei sgomotos să nu ajungă până în casă.

Doamna Sofia Pralea dormea întinsă pe o canapea, în odaia ei, care avea obloanele închise și perdelele trase.

Deci, și astăzi, Ioana coborî în grădină.

Moș Bâgu grădinarul, se îndeletnicea cu plivitul salatei. Fata îl privi, gândi ce gândi și-și zise: „Trebue să-l trimet chiar acum la tata; altiel, n'o să aibă timpul trebuincios ca să comande masa cu toate mâncările și mai ales bomboanele, așa cum a fost la botezul meu... Cred că taica n'a uitat tot ce s'a servit la acea masă... Ce nevoie e să-i trimeată bunica o scrisoare cu toate amănuntele, cum a zis că are să facă, după ce s'o scula? Va fi deajuns să-i spună Moș Bâgu că eu vreau să fie aceiași masă ca la botezul meu. In ceea ce privește bomboanele, el, care este atât de înțelept, nu-i va fi greu să socotească câte trebuesc, pentru ca atunci când vor fi aruncate — să fie ca și cum ar fi o ploaie de măzăriche".

Făcând în gândul ei această judecată, Ioana întrerupse pe grădinar din munca lui și-i porunci:

— Moș Bâgu, lasă salatele alea în pace... Poimâine se sărbătorește aniversarea botezului meu și am hotărît cu bu-

nica să-l vestești și pe tata. Trebue să te duci numai decât și să-i spui să aducă pe același bucătar care a pregătit mâncările la botezul meu. El îl cunoaște și știe unde stă — așa a spus bunica. Bucătarul va trebui să aducă tot ce-i trebue, ca să facă aceleași mâncări... dar mai ales, friptura de căprioară...

„In privința bomboanelor, tata, să comande multe, multe, chiar o sută de kilograme...

„Ele au să fie aruncate, iar noi copiii le vom lua din nisip...

„Haide, ce mai stai? N'ai plecat încă"?

Când tatăl și bunica și-au dat osteneala tot timpul, ca să împlinească voința acestei mici fetițe, nu este în dreptul și obiceiul servitorilor să se împotrivească.

Deci, Moș Bâgu înfipse lopata în mijlocul răsadului cu salată, se duse în grajd, înhămă pe Țuș-Țuș la trăsurică și porni

în grabă, având de făcut un drum destul de lung înainte de a se lăsa noaptea.

Tatăl Ioanei era inginer și conducea o uzină care se afla la vreo zece kilometri, pe malul unei ape. Dela uzină până în oraș, mai erau încă vreo doi kilometri. Dacă ar fi vrut să

împlinească ordinele copilei lui, adică să angajeze bucătarul și să comande bomboanele și tot ce mai trebuia, avea și el destule de făcut!

Ioana avu mulțumirea să-și dea seama, cum numai după zece minute, i se împlinește porunca dată, văzând plecarea comisionarului său.

Restul o privea.

Inchipuiți-vă: s'a hotărît să se ducă chiar ea să și pofteasca musafirii. Chiar ea singură!

„Nimic mai simplu — și-a zis — am să merg pe un drum drept, am să trec prin pădurea noastră, o cotesc la dreapta, mă orientez după cocoșul care este deasupra clopotniței și odată ajunsă în fața bisericei, mă urc până la o casă mică — înconjurată de șase castani înalți și care este proprietatea vărului Haralamb".

Deci, se va duce singură. Ce? E vreo greutate? Nu! Va fi pentru întâia oară, când nu va mai auzi alături de ea, bastonul bunicei sau pantofii greoi ai Bălașei. Trebue să fie tare plăcut să te plimbi singură pe drumuri. Ioanei nu i se va întâmpla ceea ce a pățit fata cu scufița roșie... Sigur că nu, de oare ce prin pădurea care va trece ea, nu sunt lupi și afară de asta, ea nu se va abate din drumul cel bun...

Ce va spune vărul Haralamb când o va vedea apărând fără bunica, sau fără Bălașa? Ce să spună? Nimic. Foarte simplu: el va fi încântat că are o nepoată atât de curajoasă!

Dusul și înapoiatul, cer două ceasuri. Câteva minute acolo — adică numai atât cât trebue să facă invitația și să ronțăie dulciurile pe care mătușa Păpădie obișnuește să i le dea.

Da, da,... plecând fără întârziere, ea va fi înapoi acasă, tocmai când se va trezi bunica din somn.

Ce nostimă deșteptare!

Bunica va spune cu un oftat adânc, cum face de fiecare dată când are un lucru greu de împlinit:

— Haidem să luăm curajul cu amândouă mâinile.

De data aceasta Ioana o va întreba:

— Pentru ce oare?

— Să punem la cale tot ce am vorbit pentru aniversarea botezul tău, să mergem la mătușa Eliza și vărul Haralamb.

Nepotica o va lăsa un minut, numai un minuțel ca să-și facă planul cum să pornească la drum, apoi îi va povesti călătoria ei și aceea a lui Moș Bâgu.

Atunci bunica va striga :

— Ce comoară de nepoată am!

Oh, da, da, va fi o nostimă deșteptare!

Dar uite, pe cer s'au ivit niște nori care amenință a ploaie. Ei se întunecă din ce în ce, până se fac chiar negri. Asta nu înseamnă însă nimic, de oarece de o săptămână, în fiecare zi, Ioana vedea adunându-se asemenea nori și tot nu ploua, deși, Moș Bâgu, abia aștepta ca bunul Dumnezeu să-i trimeată „o bună stropitoare" — așa după cum spunea el.

Bălașa împătura rufele. Atunci când ea se îndeletnicea cu acest lucru foarte însemnat, nu putea să aibă nicio teamă: ea nu se îndepărta niciun pas de lângă dulapul cu rufe.

Nu acum, că Ioana s'ar fi temut de împotrivirea acestei femei, nu; ar râde cu lacrămi dacă i-ar spune cineva că dă ascu'tare spuselor ei. Cum ar fi putut pretinde Bălașa să-i dea sfaturi? Ce, știe Bălașa șapte fabule pe de rost și în curând a opta, așa cum le știe ea? Este în stare să scrie orice vrea cu litere de tipar, să citească aproape toată cartea de citire și să facă adunarea a cinci numere?

Vezi bine, că nu este în stare...

Dar Bălașa are o voce foarte răsunătoare. Dacă planul Ioanei i s'ar fi părut că va avea neajunsuri, ea ar începe să plângă și să se văicărească așa de tare, încât bocetele ei ar răzbi până în odaia unde dormea bunica.

Și Ioana nu-și făcea iluzii: bunica ar încuviința orice, în afară de a o lăsa să se ducă singură la vărul ei.

Aceste gânduri îi treceau prin minte — micei noastre călătoare — când se afla la începutul drumului și când trecea pe sub plopii rânduiți pe o parte și pe alta a șoselei. Își zicea: „încă două sute de metri și bătrânii pomi din pădure, au să mă acopere cu umbra lor".

Niciun călător, niciun trecător, nimeni! Departe de a o înfricoșa pe Ioana această singurătate, dimpotrivă, o încânta.

Ea putea merge la dreapta, la stânga, să alerge, să se oprească, să sară șanțul ca să meargă pe poteca de pe marginea șanțului, fără să se audă strigată de glasul prevenitor

al bunicuței, care o îndepărtau de mii de primejdii închipuite...

Acum era liberă!... Liberă,... liberă...! Tot așa de liberă ca și pasările, care sboară dela un pom la altul pe deasupra capului ei.

Și iată, că ceva mai departe de marginea șanțului, tot locul era acoperit de fragi — și fragile erau coapte.

Ioana n'a așteptat să fie poftită de cineva, ca să înceapă să le culeagă, Și astfel, s'a oprit, ca să se ospăteze cu aceste minunate fructe.

In timp ce ea ciugulea ca o adevărată mică vrabie, o păstoriță se ivi dintr'odată pe potecă. Ea se afla lângă vaca pe care o avea în pază.

— Hei, tu de colo, strigă ea înțepată — după ce a privit disprețuitor pe Ioana — și s'a asigurat dintr'o singură ochiadă că nu era însoțită de nimeni, tu n'ai de gând să mai lași și altora să mănânce fragi?

Ioana se zăpăci auzindu-se mustrată în felul acesta. Ea se întoarse spre aceea care-i vorbise.

— Nu sunt oare pentru toată lumea fragile din pădure? cere lămuriri, mica noastră călătoare.

— Nu știu dacă sunt pentru toată lumea, dar tu, pișcoacco, te folosești prea mult de ele..., zău, tu crezi că ele sunt numai pentru gura ta...

— Poftim, uite, că sunt destule și pentru d-ta, îi răspunse Ioana, oprindu-se de a mai aduna fragi.

Păstorița o privi o clipă cu coada ochiului și începând să râdă, spuse :

— Nu vreau să te gonesc. Este drept că sunt atâtea fragi, că nici amândouă nu le putem mânca pe toate... Haide, mai mănâncă...

— Nu mai mi-e foame, vă mulțumesc, răspunse cuviincios Ioana.

Apoi în dorința de a fi la rândul ei politicoasă, adăogă: „ce vacă frumoasă ai d-ta"...

— Nu este a mea. E a stăpânilor care-i părăsesc mâine; de-acum sunt angajată în altă parte. Priveste frumoșii saboți roșii pe care i-am primit ca arvună, le fac saftea...!

Și mica păstoriță întinse piciorul.

— E adevărat că sunt minunați! Trebue să fie tare plăcut să mergi cu saboți...

Păstorita culese repede un mănunchi de fragi pe care-l dădu Ioanei.

— Te cred că e plăcut să mergi cu ei... Ascultă cum sună...

Ea începu să bată cu picioarele.

— Si nici grei nu sunt; priveste...

Păstorita juca mereu în preajma Ioanei.

— Dacă ai fi mers o singură dată cu sabotii roșii, nu ai mai fi vrut să porti pantofi d'ai tăi, niciodată..." întări păstorița privind cu lăcomie spre pantofii de lac ai micutei.

— Imi faci poftă, sopti Ioana, pe care gândul de a se vedea încălțată cu saboti rosii, o amuza la nebunie.

— Iți dăruiesc saboții mei roșii, strigă păstorița cuprinsă de avântul dărniciei.

— Ei, bine.... dar d-ta?

— La naiba, tu ai să-mi dai pantofii tăi. Mă voi găti cu ei duminicile...

Fără să se mai gândească, Ioana își descălță pantofii.

— Ia-i... Sunt nuoi... Săptămâna trecută mi i-a cumpărat taica... O să-i porți multă vreme...

Păstorița își scoase saboții și-i lustrui cu un pumn de iarbă frecându-i cu putere pe dinăuntru, pe dinafară, pe tălpi; apoi, descălță pe Ioana și o încălță cu ei.

In sfârșit, de-acum, erau ai ei pantofii făcuți din piele subțire, de lac. De mult dorea să aibă așa ceva! Dar cum ar fi putut să și-i cumpere, când avea o leafă tare mică!

Ce noroc pe ea, să întâlnească pe gâscuța asta de domnișoară!

Curioasă să afle numele unei ființe așa de proaste, care s'a învoit să facă acest târg, întrebă:

— Cum te chiamă?

— Ioana Pralea.

— Pe mine Leanca. Un singur nume: Leanca. Eu am fost o fată găsită. Sunt orfana asistenței...

Ioana nu înțelegea vorbele ce auzea și nici nu ceru lămuriri asupra lor: ea era ocupată să-și admire saboții roșii.

— S'ar zice că mă face mai mare, șopti fetița, sculându-se de jos. Uite, sunt aproape tot așa de înaltă ca și d-ta.

Leanca nu-i răspunse; ea gândea: „Cum aș face s'o hotărăsc să-mi dea și șorțul ei, care e tare frumos" și-și îndoi în sfârșit, puțin genunchii, ca s'o facă pe Ioana să creadă că saboții o înalță și mai mult.

Apoi, dându-și seama că în curând are să înceapă să plouă, zise cu glas plin de șiretenie:

— Tu nu ai umbrelă? frumoasă domnișoară. Vai, cum are să te ude ploaia, dacă mergi departe...!

— Mă duc până la satul de colo, uite, unde se vede clopotnița bisericii...

— Hei, mai ai o bună bucată de mers. Păcat că ferma stăpânilor mei este de partea cealaltă a satului, că altfel, am merge împreună și cortelul meu ne-ar folosi la amândouă.

— Cortel? Ce este aia? întrebă Ioana plină de mirare.

— Hm! Umbrelă, asta e...

— Dumneata ai umbrelă la câmp când păzești vaca?

— Sigur. Ea mă apără de soare dacă este cald și de apă când plouă. Afară de asta, te poți sprijini pe ea ca să sari șanțurile și băltoacele... E foarte bună și mi-e de mare ajutor...

— Unde este cortelul d-tale? îngână Ioana, încântată de acest cuvânt care i se păru așa de nostim.

— L'am înfipt pe malul șanțului, ca să nu mă împiedice la culesul fragilor.

Leanca, spunând acestea, se îndreptă spre șanț, îl coborî cu băgare de seamă, ca și cum ar fi fost cu neputință să-l sară, apucă umbrela și strigă:

— Uite, să vezi ce fac acum...

Înfipse vârful umbrelei în celălalt mal și sări șanțul sprijinită de mânerul ei, sărind triumfătoare la doi pași de Ioana.

— Tare-i minunat, spuse aceasta. S'ar zice că sbori...

— Ți-aș împrumuta-o bucuroasă, răspunse Leanca șiret, în vreme ce cu dibăcie, o lega pe la mijloc cu o sfoară, ca să ascundă nenumăratele găuri care împodobeau sdreanța ce îmbrăca sărmanul bătrân cortel — dar eu mâine voi fi plecată și nu vei ști unde să mi-o înapoiezi... Noul meu stăpân locuește departe de aici... Totuși, ți-aș da-o...

— O, strigă Ioana, nu vreau s'o primesc.

— Doamne, sigur că nu sunt bogată, ca să pot face cadouri..., dar totuși, cred că ne vom putea înțelege... Uite, să vedem... Șorțul tău, face cât cortelul meu? Să știi, o umbrelă costă scump... Ia-o... Eu nu sunt cârpănoasă... Sunt necăjită să știu că ai să-ți uzi frumoasa ta pălărie... și minunata rochie de mătase. Poftim : dă-mi șorțul tău, iar eu îți dăruiesc cortelul meu...

— Dar dacă d-ta ai nevoie de el ?

— Eu voi merge pe drumul din pădure, care dă tocmai la casa stăpânilor mei. Prin pădure ploaia nu răzbate...

Ioana își desfăcu șorțul (în graba cu care plecase de acasă, din fericire, uitase să și-l scoată) și i-l dădu păstoriței Leanca, în schimbul umbrelei, care putea fi folosită pentru atâtea lucruri.

Odată în stăpânirea șorțului, Leanca strânse pantofii, îi înfășură în șorț și făcându-se că-și amintește că e nevoie de ea la fermă, plecă fără să-i mai spună niciun cuvânt, pierind în pădure, îndemnându-și vaca să meargă cât mai repede.

Cred că bănuiți că ea a șters-o atât de grăbită, de teamă ca Ioana să nu se căiască de târgul care l'a făcut și să-i vie poftă să-l desfacă.

Nu era nicio primejdie. Când Ioana a văzut pe Leanca sărind șanțul sprijinită de cortel, a fost tare încântată. Neîndrăznind să încerce să sară pentru întâia oară peste un șanț, ardea de nerăbdare să întâlnească o băltoacă, ca să încerce s'o treacă sprijinită de umbrelă.

In așteptarea acestei băltoace, ea o târa după sine, ceea ce nu-i iuțea de fel mersul, care și așa, era destul de neîndemâ-

natec, de oarece saboții roșii se loveau unul de altul la fiecare pas. Trebuia să țină ochii în jos, să supravegheze drumul, să ocolească toate piedicile, fiindcă, cea mai mică piatră, ar fi făcut-o să cadă jos.

„Am să mă obișnuesc" își zicea, ca să se încurajeze. „Înainte de a ajunge la vărul Haralamb, voi ști să merg și să joc cu saboții mei, tot așa de bine ca și Leanca".

Deodată, un fluier ascuțit o trezi din gândurile ei și o sili să-și ridice capul.

De unde venea acest sgomot straniu ? Cercetă cu privirea pădurea, la dreapta, la stânga : nimic, nicio mișcare printre ramuri.

Vine oare de pe drum ?

Ne fiind sigură, cercetă, înaintând puțin câte puțin și iată, că acolo, departe, departe, ea văzu în mijlocul șoselii, mișcându-se un animal foarte ciudat. O, da, foarte ciudat !

Avea înfățișarea celor patru aripi ale unei mori de vânt, care a coborît pe pământ spre a se plimba.

Să se întâlnească oare animale atât de înfiorătoare de-a-lungul șoselei, în plină zi cu soare și atât de aproape de sat ?

Dar era mai îngrozitor decât un lup ! Și bunica ei, care nu i-a vorbit niciodată de așa ceva ! In adevăr, bunicile sunt foarte zăpăcite...! Era din vina ei, că nepoțica se găsea în fața unei primejdii îngrozitoare. Dacă ar fi prevenit-o, sigur, că niciodată ea nu s'ar fi avântat singură pe un drum necunoscut...!

Mica Ioana s'a oprit în loc și se sprijinea de rândul acesta cu amândouă mâinile pe umbrelă, care era de mare folos slăbiciunei picioarelor ei.

Singura scăpare era în iuțeala animalului...

Ea va scăpa poate nevăzută de el... Să fugă era cu neputință. Picioarele îi atârnau așa de greu; erau parcă țintuite în pământ.

Ce repede înainta animalul ! Va trece numai un minut și el va fi acolo, foarte aproape...

Era îngrozitor la vedere : labele nu se mișcau ca la celelalte animale ! Tot timpul, una era ridicată în aer, în timp ce celelalte trei, își îndeplineau rolul, mișcându-se.

Și tot fugind cu pași nespuși de mari, animalul scotea strigăte, care semănau, când cu nechezatul calului, când cu sbieretul măgarului. Toate sunetele le imita, până și râsul omenesc.

Cu sudoare pe frunte, cu respirația înnecată, Ioana era întocmai unei păsărele cu aripile frânte.

Nicio putere, nicio voință, nimic... nimic, de cât o spaimă care o paralizase cu desăvârșire.

Deodată, un glas îndepărtat, de două ori mai puternic de cât al Bălașei, aruncă aceste cuvinte:

— Ajunge !... Ai făcut roata destul, Mărine !

Ce repede și uimitoare schimbare ! Animalul s'a oprit, iar Ioana a putut vedea, în locul animalului sălbatic, un băiat, care tot fluerând, își scutura praful care i se lipise pe mâini.

Un om ! Acest animal era un om !

Buimacă, dar liniștită, Ioana întoarse privirea în partea de unde venise glasul poruncitor.

Ea zări atunci, ceea ce spaima — având ochii pironiți spre acrobat — a împiedicat-o să vadă dela început: un echipaj mizerabil compus dintr'o căruță lungă și mare, acoperită cu pânză, pe care cu greutate o trăgea un cal și doi slăbănogi măgari.

Lângă ei mergea o trupă de tineri de toate vârstele: familia micului Mărin..., o familie de saltimbaci !

„Aceștia sunt oameni care fură fetițe mici, ca să le pue să joace pe sfoară întinsă sau să se urce sus pe o piramidă făcută din oameni" gândi Ioana.

Ah ! Ioana auzise despre acest pericol. Bunica i-a povestit odată, când o trupă de asemenea satimbaci a trecut prin fața casei lor.

Spaima o cuprinse din nou, dar nu în felul aceleia pe care o încercase cu câteva clipe mai înainte; efectul era cu totul altul. Această teamă îi dădu aripi.

Să-și ia saboții în mână, să coboare, pe urmă să urce șanțul, să se strecoare în pădure, să se facă nevăzută înapoia unui tufiș,... toate acestea nu-i cereau mai mult de zece minute.

Mărin, care o vedea și se mândrea cu felul minunat cum

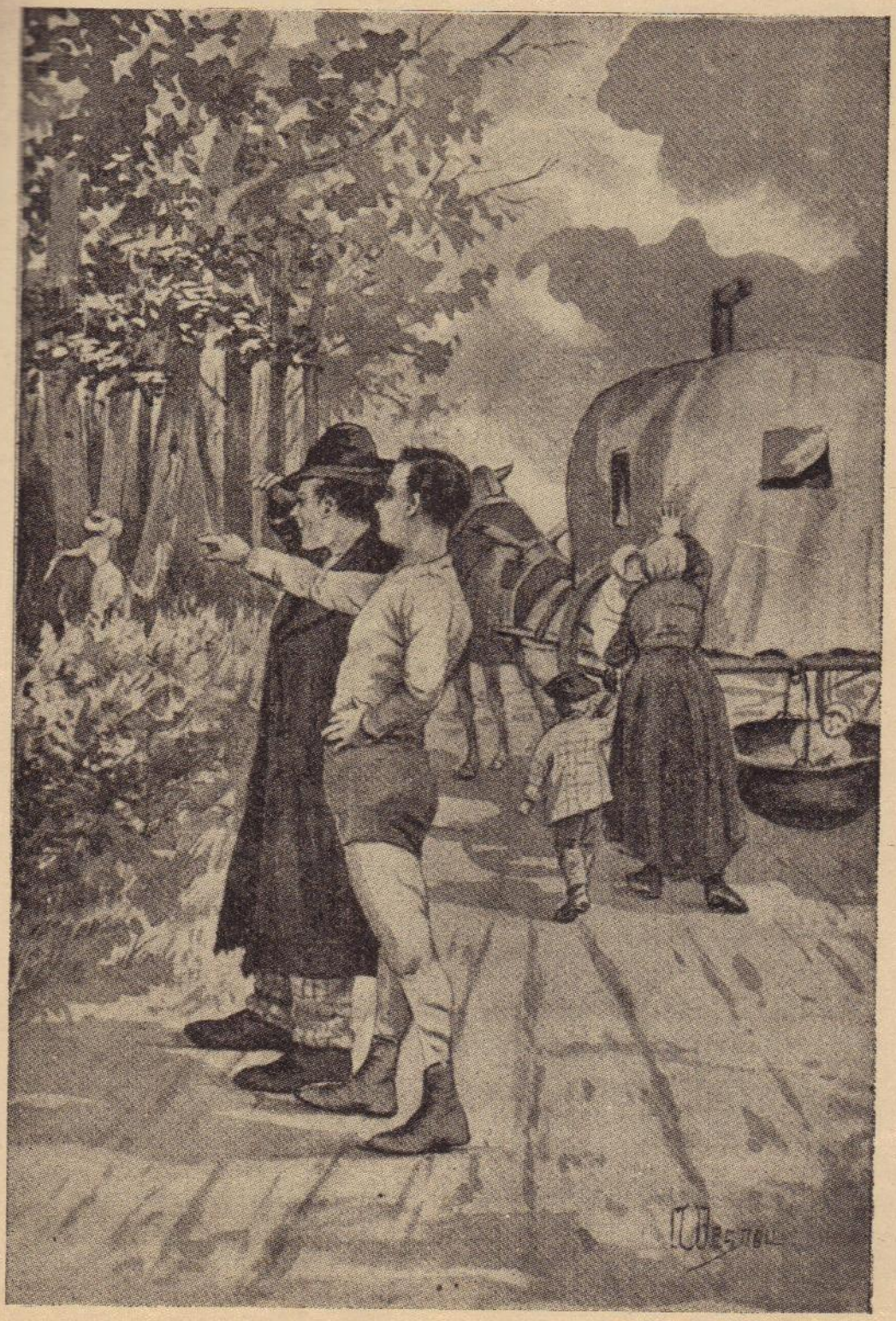

— Ai speriat-o cu sbieretele tale, spuse tatăl...

făcuse exercițiul cu „roata", încât a pus pe fugă pe mica fetiță, râdea să-și spargă gâtlejul.

— Priviți-o cum fuge, strigă el, văzând rochița albă, dispărând o clipă, pentru ca apoi să apară mai departe,... tot mai departe.

— Ai speriat-o cu sbieretele tale, spuse tatăl, un om cumsecade, care, chiar dacă nu ar fi avut nouă copii ai lui, nu se putea gândi să-și mărească familia, furând pe ai altora.

Mărin, care avea o adevărată vocație de acrobat, nici nu

se mai gândi la fetița care o speriase; el era gata să-și reia exercițiile, când, un ropot de ploaie, l'a silit să-și caute refugiu sub pânza căruței tatălui său.

Ioana fugea într'una.

Ar fi putut fi urmărită după urmele ce le lăsa pe spinii din drum, adică, mici bucăți rupte din rochia ei de către acești spini păcătoși.

Fetița fugea fără să bage de seamă că începuse să plouă. Pălăria îi atarna așa de greu pe cap, ca și cum ar fi fost încărcată cu plumb; rochița i se lipise pe umeri, iar pe brațele-i goale se prelingea apa ploaiei. Picioarele pline de vânătăi o dureau grozav, dar crezând pe Mărin și neamul lui de hoți de copii, pe urmele ei, nu îndrăznea să piardă vreme spre a-și încălța saboții, nici să deschidă umbrela.

La un moment dat, ne mai fiind în stare să respire, a fost nevoită să-și întrerupă fuga. Ea întrebuință acest scurt popas, ca să se încalțe. Apoi se pregăti să-și deschidă „cortelul", când, zări în fața ei o băltoacă plină cu apă, de netrecut fără ajutor.

Atunci îi veni în minte, să se ajute mai întâi de „cortel" pentru a sări băltoaca, cu vârful umbrelei, așa cum a văzut-o pe Leanca făcând. Dar, fie că ea a calculat prost săritura, fie din pricina terenului — nisip strâns de apă — își pierdu echilibru și de îndată ce s'a sprijinit pe umbrelă — aceasta a revenit spre ea și au căzut împreună în băltoacă.

Ioana se bălăci câteva clipe ca o mică rață la întâia ei baie, pe urmă izbuti să se ridice.

Niciun sgomot nu mai era în preajma ei. Pieriseră oare saltimbacii care o urmăriseră până mai adineaori ?

Poate că ea s'a înșelat..., ba e chiar sigur ! Dacă ar fi urmărit-o, ar fi prins-o : le era foarte ușor.

Ea ascultă din nou, tot storcându-și rochia leoarcă de apă.

O căruță se auzea mergând în depărtare : era fără îndoială aceia a saltimbacilor.

Haidem, de-acum nu mai este primejdie ! Dar câtă vreme o fi întârziat? Și în ce hal este! Oare cum are să se înfățișeze înaintea vărului Haralamb și mătușei Eliza...? Ar face poate mai bine să renunțe la această vizită pentru ziua de astăzi. Se va duce mai bine mâine, cu trăsura trasă de măgar.

Ea acum se va usca, se va odihni puțin și se va întoarce acasă.

Să se usuce, în vreme ce ploaia cădea încă ? Era o problemă tare grea! Cu atât mai mult, cu cât „cortelul" odată

deschis, Ioana și-a dat seama, că a făcut un târg foarte prost. Plasa pe care o întrebuința Moș Bâgu pentru pescuit, ar fi apărat-o poate mai bine.

Cel mai nimerit lucru era, să caute un adăpost sub niște pomi. Tocmai apăru în fundul unei poiene, un desiș mare de frunze, un castan gros cât șase stejari la un loc. Ioana fugi spre el, să se adăpostească. Pământul era uscat în preajma pomului, niciun strop de apă nu pătrunsese prin ramurile lui bogate.

— In sfârșit, iată-mă scăpată, spuse ea. De îndată ce va înceta ploaia, mă voi duce în mijlocul poienei să mă usuc la soare. După aceea, nu va trebui decât să-mi regăsesc drumul și nu mai am nicio grije.

Ioana s'a așezat jos și s'a rezemat cu spatele de trunchiul castanului, ținând pălăria pe genunchi, apoi după puțin, a început să râdă.

Da, ea râdea! Râdea, găsind întâmplarea foarte nostimă. Din călătoria făcută, i-a rămas plăcerea de a fi hoinărit singură prin pădure, plăcere necunoscută până acum și care, fără îndoială, mult timp nu-i va mai fi îngăduit s'o guste.

Disperată de a o vedea înapoindu-se în halul care se găsea, bunica are s'o supravegheze de-aci înainte cu mult mai multă atențiune, iar cât privește pe Bălașa, se va ține după ea ca umbra de om... Bălașa până acum — fără să se deranjeze de lângă dulapul și masa de albituri — striga doar din când în când: „Ești aici, micuța mea? Ești aici?"

Astăzi, după cinci sau șase chemări, ne auzind pe „micuța mea" răspunzându-i, trebue că a svârlit jos cârpele și fețele de masă, alergând înspăimântată în grădină; dar nicio „micuță" prin curte, nici în odaia ei, nicăeri...

Sigur, că buna Bălașa și acum fuge prin toate părțile și o caută...

Ce de pumni în cap își dă și ce de jurăminte, că nu se va mai apuca să strângă rufele, în timp ce cucoana mare, doarme!

— Ei! strigă deodată Ioana, întreruptă din gândurile ei, de o ploaie de alune seci și resturi de fructe de fag.

„Cine asvârle de sus cu astea în mine?

Ridicând capul, i-a fost ușor să-și dea seama: era o pereche de veverițe. „Ele fac gospodăria cuibului" gândi Ioana, și ocolind trunchiul pomului, se așează în cealaltă parte. Mușchiul uscat de pe pom și cojile goale căzeau și mai multe, de oarece veverițele își aveau cuibul lor chiar pe trunchi.

— Așteptați, animale răutăcioase, spuse ea înfuriată — de rândul acesta convinsă că veverițele făceau înadins numai ca s'o alunge; așteptați, am să vă învăț eu să-mi mai trimeteți gunoiul vostru.

Ea se îndepărtă, scoase un sabot și îl svârli în direcția micilor hoțoaice roșcate, care se întindeau sfioase între două ramuri.

Ioana ședea cu nasul în sus și aștepta să-i pice înapoi sabotul. Dar nici gând....! Acolo sus în pom, lucrul a încetat.

Perechea de veverițe își admira cuibul care și-l croiseră ca o minune. Le mai trebuia puțin mușchi în fund și va fi pentru micuții care se vor naște, o locuință princiară.

După câteva clipe de zadarnică așteptare, Ioana, cu totul neliniștită — și de altfel, neavând ce face numai cu un sabot — trimise și pe al doilea în căutarea celui dintâi, nădăjduind că unul îl va aduce și pe celălalt; dar s'a întâmplat ceea ce nu a prevăzut... Un paznic însoțit de un câine pe care îl dresa, după ce a aruncat o potârnichie împăiată într'un desiș, strigă: „Aport...!" tocmai în clipa în care sabotul Ioanei străbătea spațiul, trecând dincolo de trunchiul pomului și cădea într'un desiș...

Tânărul cățeluș — neștiutor și fără experiență — culese ceea ce a văzut căzând și fugi la stăpânul lui cu sabotul în gură.

Un hohot de râs răsună în pădure.

— Dă-l încoa, câine prost, strigă paznicul, dorind să ia sabotul și să-l înapoieze propietarului.

Câinele însă era nehotărît. In fața acestei împăpățânări, cu care de altfel el era obișnuit, paznicul își desfășură biciul. Câinele, de frică, o luă la fugă cu prada în gură.

Ioana se îndreptă spre locul unde bănuia că este paz-

nicul, auzi o înjurătură, apoi un foșnet de frunze călcate, pe urmă...., nimic...

Și iat-o cu picioarele goale!...

CAPITOLUL III

Ioana începu să plângă. Pentru întâia oară avu simțământul slăbiciunei și neputinței ei — și-și dădu seama, că a ști șapte fabule pe dinafară, a scri cu litere mari toate cuvintele, și să faci socoteli până la o sută — toate acestea la un loc, nu constituesc știința universală.

Fie ce-o fi: se hotărî — chiar dacă plouă — să se înapoieze. Da. Dar încotro s'o apuce? Unde să se ducă? In sus? In jos? Spre dreapta sau stânga? Ea nu știa. Câte lucruri uită bunicile! Nu a învățat-o cum să se orienteze...

Ioana se înfurie și aruncă asupra bunicei răspunderea încurcăturii în care se afla.

După ce s'a uitat într'o parte și în alta, o porni pe întâia potecă ce-i ieși în cale.

Mergea sprijinită pe umbrelă, ca o ființă tare bătrână, ocolind cât putea mai bine pietrele, de oarece, subțirii ei ciorapi negri, nu o apărau de fel de lovituri. Din când în când, scotea câte un strigăt, din pricina vreunei pietre care o lovea sau de înțepătura vreunui ghimpe.

In sfârșit, ploaia a încetat. Pălăria și rochia începuseră să se usuce. Ioana s'ar fi împăcat de necazul care l-a îndurat, mai ales că acum, soarele râdea pe mica potecă pe care ea mergea, dar se simțea obosită și mai ales umilită, că n'a putut duce la bun sfârșit ceea ce își pusese în cap. Grija pe care o aveau cei de acasă de lipsa ei, o neliniștea foarte puțin. Ea

s'a gândit că bunica are să-și închipue, că poate s'a dus cu moș Bâgu.

S'a mai întâmplat și altădată să plece cu el la „tăticul ei spre a-l săruta".

Este drept că atunci, bunica i-a îngăduit. Ei...! Se va crede că fiind grăbită, n'a mai așteptat ca bunica să se trezească din somn, iar pe Bălașa a uitat s'o înștiințeze. Asta a fost... Și până la orele șapte seara o vor aștepta liniștiți, gândind, că au s'o vadă coborînd din trăsura trasă de măgăruș.

...O potecă este făcută să meargă undeva. Trebue deci, să ajungă pe un drum mai larg, chiar în șosea. Totul era să meargă cât mai repede.

Dar... acea potecă nu dădea de fel într'o șosea; ea o duse pe Ioana în fața unei porți băgată într'un zid foarte înalt, apărat pe deasupra cu cioburi de sticlă. Ce era aici? O locuință? Atunci Ioana era salvată. Cei cari locuiesc în acea casă, o vor îndrepta spre drumul cel bun: poate o vor duce chiar cu trăsura lor înapoi la bunica. Oamenii care și-au îngrădit proprietatea cu ziduri așa de înalte și așa de bine întreținute, trebue negreșit, să aibă o trăsură...

Totul era ca să poată să le dea de veste că ea, se află la poarta lor. Dar cum? Nu se vedea nicio sonerie și nici cu ce să ciocănească. Era desigur, o poartă de serviciu, cum se găsea una și la bunica acasă, pe unde Moș Bâgu își ducea roabele lui încărcate cu gunoi și le arunca afară, pe câmp.

Ioana însă trebuia să încerce ceva spre a-și vesti sosirea.

Își strânse tare pumnul și dădu trei lovituri cu toată puterea în poartă. Deodată, un sgomot îngrozitor făcut de lătratul a douăzeci de câini, răspunse la apel. Și mica noastră călătoare, îi auzi cum s'au năpustit la poartă, sgâriind-o furioși cu labele.

Vai, atâția câini! Avea cine s'o sfâșie!...

Poarta trosni... Ioana era gata-gata să fugă. Dar un glas omenesc o țintui pe loc.

„Liniște! Liniște..., frumoșii și dragii mei cățeluși" spuse

dând fuga spre poartă, acela care vorbea cu o voce așa de blândă. „Ce este? A bătut cineva în poarta din spre pădure? Tăceți! Nu mai lătrați... Mă duc să văd cine este...".

O cheie se învârti în broască. Două zăvoare au ieșit scârțâind din locașul lor și ușa se deschise: prin ea apăru proprietarul acelui loc.

Era un bătrân înalt, cu fața cam aspră și tristă. Pe cap

avea o tichie, sub marginile căreia se vedea un păr alb care cădea în bucle mărunte ca lâna unui tânăr mielușel. Era îmbrăcat într'un halat, care avea pe el desenate frunze în cuori foarte tari.

„Este unchiul Tase" gândi Ioana, de îndată ce zări câinii.

„Iată-mă la unchiul Tase! Ce lucru neașteptat și nemaipomenit!"

De mult dorea ea să cunoască această ființă ciudată, unde a dus-o întâmplarea. Bunicuții, — i-ar fi fost mai ușor să se urce la cer, să smulgă o stea și să i-o dea, decât s'o ducă la unchiul ei, de oarece acesta, nu vroia să primească pe nimeni, el ura pe toți oamenii.

Și iată că acum, se vor găsi față în față! Ioana nu-și va spune numai decât numele. El ar fi în stare să-i închidă ușa în nas, fără s'o lase să zică o vorbă. Pe urmă, după ce va vizita această locuință misterioasă, care nu se deschidea decât câinilor vagabonzi, îi va spune că este Ioana Pralea, mica lui nepoată și-i va povesti prin ce împrejurare a ajuns să bată la poarta lui.

De îndată ce s'a strecurat în curte, bătrânul domn, întoarse cheia și închise zăvoarele; pe urmă, întorcându-se spre haita de câini, dintre cari câțiva își arătau colții, le vorbi:

— Fiți mai primitori cu noua voastră servitoare... Incet, binișor.... bunii mei câini...!

Apoi aruncă spre Ioana o privire vagă, atât de vagă, încât nu văzu nimic la ea, decât un lucru care-i era cunoscut mai de mult — și anume, umbrela.

— Ai venit mai de vreme de cum te așteptam...; bine ai făcut...

Ioana nici nu luă în seamă că i se vorbise ei. Privirea fetiței se plimba cu milă dela un câine la altul. Erau reprezentate toate rasele. Și nici unul sănătos! Unii mergeau în trei labe, alții erau legați cu fâșii de pânză la cap sau la șale, câțiva erau cheli, cum se întâmplă câinilor care ajung la sfârșitul vieții lor.

O adunare de câini nenorociți, schilozi, care trebue să fi pătimit nespus de mult, înainte de a pătrunde în acest paradis al câinilor, care era locuința unchiului Tase.

In timp ce Ioana inventaria acest personal al locuinței, stăpânul, îi punea întrebări care rămâneau fără răspuns, de oarece ea nici nu le auzea.

In sfârșit, întâia întrebare care-i veni la urechi, fu aceasta:

— Ce-ai făcut cu saboții tăi?

— O veveriță mi-a luat unul, iar pe celălalt, mi l-a furat un câine și a fugit cu el.

Acest răspuns aduse pe fruntea bătrânului o umbră de nemulțumire.

— Directorul asistenței copiilor găsiți, m'a prevenit că ești mincinoasă, mormăi el, dar ca să născocești povești în felul acesteia, întrec așteptările mele...

El rămase câteva clipe pe gânduri, cu aerul plictisit, apoi ridică nepăsător din umeri.

— Hm, hm, mormăi bătrânul domn, iar după puțin adăogă: Mincinoasă! Toate sunt la fel... Din fericire, am mai multe perechi de saboți, sunt un om prevăzător... Du-te în odaia care o vezi la capătul celălalt al curții — spuse el cu o voce care nu semăna nici pe departe cu drăgălașele cuvinte întrebuințate mai adineaori pentru câinii săi — urcă la întâiul etaj și intră în camera din dreapta, care va fi de acum înainte a ta. Vei găsi în dulap, saboți asemănători cu acei pe care i-ai pierdut, mică prefăcută ce ești...! Tot acolo vei găsi și un halat de pânză albastră pe care îl vei pune pe deasupra zdrențelor tale — asta este aici, îmbrăcămintea pentru muncă..." Apoi măsurând-o de sus până jos, șopti:

— Dumnezeule, ce mică este! N'am băgat de seamă până acum că este așa de pitică, nu, nu!... pentru că dacă aș fi văzut..., poate nu aș fi... angajat-o... Câți ani ai?

— Opt ani!

— Câți? O, stricăciune omenească! strigă bătrânul domn... Eu am o scrisoare dela preot care-mi spune că ai împlinit cincisprezece ani.

— Vorbe, domnule, vorbe...

— Tacă-ți gura, mică gâsculiță; haide, mai bine du-te de-ți ia saboții și halatul de pânză... Văd eu bine cu cine am de-a face...

El îi întoarse spatele și ridicând iarăși din umeri, se înapoiă lângă câinii lui, care ei, cel puțin, nu mint. Sărmanele

animale se îngrămădiră bucuroase în jurul stăpânului lor, privindu-l cu ochi buni și plini de recunoștință. Aveau și dreptate, de oarece erau foarte îngrijite și iubite.

Toată dragostea, pe care acest domn bătrân, nu o dădea oamenilor, pentru că-i ura, el o dăruie din belșug animalelor și de preferință, câinilor săi, pe care-i iubește foarte mult.

Neputincioși, părăsiți, martirii răutății omenești, găseau la el alinarea suferințelor și o găzduire pentru restul vieții lor.

Dar această milă a lui pentru toate animalele, depășea

limita și măsura înțeleaptă. El nu omora niciun animal sau vreo pasăre și nici nu îngăduia ca cineva să le facă nici cel mai mic rău.

Păianjenii țeseau în voie pânza lor până la perdelele patu'ui său; șoarecii mergeau prin casă în toată voia, știind că nu încearcă nimeni să-i prindă; broaștele râioase din grădină veneau în grabă când erau chemate de glasul unchiului Tase; pe scurt, toate animalele trăiau în pace și armonie.

In sat, casa i-a fost poreclită „Corabie" iar lui i s'a spus: „Tata Noe".

Obiceiurile și maniile acestui om erau atât de cunoscute, încât, nu era nevoit să iasă din curte ca să strângă de pe drumuri câinii nenorociți; întotdeauna îi găsea dimineața legați de poarta lui.

Ioana se grăbi să dea ascultare poruncilor lui tata Noe și se duse în casă spre a-și lua halatul și saboții. Și era mulțumită gândind, că are un adăpost și că nu mai este singură pe drumuri necunoscute.

„Sigur, își zise: aici a fost angajată ca servitoare, Leanca, fata care am întâlnit-o când culegeam fragi. Fără îndoială, ea nu va întârzia să sosească... Când va veni, totul se va lămuri..."

Din câte auzise și știa Ioana despre unchiul ei, nu mai nădăjdui să-l facă să creadă adevărul fără a-i aduce dovezi.

„El nu crede pe nimeni" îi spusese bunica.

Trebue să-l fi mințit multă lume în timpul cât a trăit printre oameni, ca să ajungă așa de neîncrezător!

Totuși, o să-i dovedească cine este, atunci când va veni Leanca; însă trebue ca ea să nu întârzie...

Orele treceau...

Dacă Ioana vroia ca bunica să nu fie prea îngrijată, iar buna ei Bălașa, să nu fie prea aspru certată, trebue să fie acasă înainte de înapoierea lui Moș Bâgu, pe care îl trimisese cu trăsurica trasă de măgar, la tatăl ei.

Dar o chemare venită din curte, aminti Ioanei pentru ce s'a urcat sus.

— Vin îndată, strigă ea dela fereastră și îmbrăcând halatul albastru, coborî, hotărîtă să ție locul de servitoare, până o veni Leanca.

Unchiul Tase va fi prins în cursă, de oarece nu a crezut-o. Și poate, pe urmă, din pricina aceasta, se va gândi și se va convinge chiar și el, că nu toată lumea e mincinoasă.

Tata Noe o aștepta în mijlocul curții, cu o mătură în mână.

El îi porunci:

— Haide, vino să mături cuștile câinilor mei. Când ai să sfârșești, te vei duce să învârtești de robinetul care-l vezi colo, la stânga, lângă jghiab și vei lăsa să curgă apă până când pavajul va fi curat: astăzi este ziua de mare curățenie.

„Am nimerit-o bine", gândi Ioana.

Ea spuse fără frică:

— Dumneata găsești că măturatul și spălatul cuștilor câinilor este muncă pentru o fetiță mică?

— Hei, leneșo, nu te teme...! De obicei n'ai să faci tu lucrul acesta. De îndată ce mi se va înapoia servitorul din spital...

— Din spital? întrerupse Ioana, plină de supărare. D-ta care îngrijești așa de mult de câinii bolnavi, ai trimis servitorul la spital? Iată ceva foarte urît...

El o privi cu un aer mirat și zise cu glas batjocoritor:

— Nu m'aș fi așteptat să aud această mică gură mincinoasă, să facă o astfel de observație... Hm! Hm, pufni el..., haide, ia mai bine, mătura asta. Hm! Hm...! Cel puțin, știi să măturI?

Să întrebi dacă știe să măture pe o tânără persoană înaintată în studii — așa cum crede Ioana că este — atunci când servitoarea bunicuții, care nu cunoștea nici literile numelui ei — mătură așa de bine! Ce întrebare?

Ea surîse cu îngâmfare obraznică și răspunse:

— Vei vedea d-ta că știu să mătur la perfecție...!

După aceasta, se îndreptă spre cuștile câinilor, purtând pe umăr mătura, așa cum văzuse pe servitoarea de-acasă.

Prietenul animalelor o urmărea cu privirea, amuzat de spectacolul acestei mici servitoare, care-și ducea semeață ca un bărbat, acea mare mătură.

— Hm, își zise el încântat, are bună voință și este curajoasă....

Dar deodată, bătrânul Noe scoase un strigăt. El văzu că mătura servitoarei se îndreptase amenințătoare împotriva unui păianjen a cărui pânză se leagănă ușor la intrarea întâiei cuști.

El sbieră de departe, dând fuga:

— Nu atinge păianjenul! Te opresc! — și se așeză între mătură și păianjenul amenințat cu moartea.

„Cu ce drept vrei tu să iei viața acestei îndemănatece țesătoare?

Apoi urmă cu glasul plin de supărare:

— Ești tu în stare să-i dai hrană sau să-l înlocuești în rostul pe care i l'a hărăzit Dumnezeu? Nu, sigur că nu! Atunci, respectă-l...!

Ioana holbă ochii. Ei, bine, dacă a omorî un păianjen era o crimă, atunci servitoarele dela bunica, făceau o mulțime de crime într'o zi; ele, care îi urmăresc de zor până și în grinzile din pod!

Ea întrebă plină de mirare:

— De ce nu vrei d-ta să fie omorîți?

— Pentru că sunt trebuincioși.

— La ce, Dumnezeule?

— Să prindă muștele, care fără ei, ar mânca pe bieții câini și le-ar infecta rănile. Ferește-te deci, să atingi vreunul. Tu ai doi ochi ca să-i vezi venind și două brațe ca să-i îndepărtezi dacă-ți fac silă.

„Și-acum, haide, mătură. Când vei sfârși, să vii să mă cauți.

Ioana se supuse și intră într'o cușcă a câinilor, aplecându-se cât mai mult, de teamă să nu atingă pânza păianjenului.

Locuința oaspeților lui tata Noe era cât se poate de bună și mare. Fiecare câine avea casa lui și pentru dormit avea fiecare scânduri rânduite în chip de paturi și în ele, era așternut de paie proaspete.

Pe jos erau pardosite cu mici plăci de piatră, puțin aplecate și erau întreținute de obicei într'o perfectă stare de curățenie, dar lipsa servitorului bolnav, a silit pe stăpân să nu le îngrijească de aproape o săptămână.

Praful și gunoiul se îngrămădise peste tot.

Ioana s'a așezat pe muncă.

Dar orice lucru cere o practică și Ioana, niciodată în viața ei nu mânuise instrumentul care i se pusese în mâini.

A început să mâture, dar această întâie încercare, n'a avut ca rezultat, decât să fie învăluită într'un nor de praf înnăbușitor...

CAPITOLUL IV

Toată treaba, care i-a răpit o grămadă vreme, a fost aceia de a duce la stânga, murdăria care era la dreapta și apoi dela stânga din nou la dreapta...

„Este îngrozitor! Am să mă infectez" strigă Ioana, tușind și gata-gata să se înnece. Mi-ajunge să tot fac pe servitoarea! Mă duc să spun unchiului Tase cine sunt și să-i înapoez mătura.

Bătrânul Noe o văzu venind fuga spre el, roșie ca o pătlăgea coaptă. Avea părul amestecat cu paie și pudrat de praf.

— Mătura d-tale nu știe să mături. Nu face nici două parale, îi strigă ea țanțoșă.

— Aș crede mai de grabă că este prost mânuită, răspunse el în zeflemea. Ai isprăvit, cel puțin?

— Abia am început. Să sfârșească cine o vrea!

— De voie sau de nevoie, tu ai să fii aia care ai să sfârșești, prietena mea! Te plătesc pentru asta. Intoarce-te la lucru și caută să faci treaba bine...

— Cum crezi d-ta că mă chiamă pe mine? întrebă Ioana, fără să se dea înapoi cu un pas.

— Ei, asta-i bună! Cum să te cheme? Leanca...! Incă nu mi-am pierdut memoria.

— Poate că ai pierdut-o.

Noe o privi mânios.

— Ce culoare avea părul Leancăi? Dar ochii? Pun rămășag că nu știi...!

Tata Noe gândi o clipă, apoi mormăi:

— Sigur că nu am luat bine seama! Dar ce însemnătate au aceste amănunte?

— Au! Cum să n'aibă? Asta e: vezi, d-ta n'ai privit-o nici pe ea, nici pe mine. D-ta nu te uiți la om când îi vorbești...

— Am văzut ieri umbrela în mâna ta și am recunoscut-o adineaori când ai venit cu ea; asta mi-a fost deajuns.

— Umbrela? Umbrela? Dar Leanca mi-a dat-o în schimbul șorțului meu.

Noe înălță din umeri și o privi cu milă disprețuitoare, socotind că tot ce spune, nu este decât o născocire.

— Da, da, repetă furioasă Ioana, de îndoiala cu care îi erau primite vorbele, ea a făcut schimb cu mine. Eu mă numesc Ioana Pralea. Tatăl meu este inginer, iar pe bunica mea o chiamă Sofia Pralea. Am plecat de acasă — fără îngăduința ei — ca să poftesc la noi pe vărul Haralamb și pe mătușa Eliza, iar în drum mi-a fost frică, m'am rătăcit în pădure, m'a apucat ploaia și m'am refugiat la d-ta...

— Hm!... Hm!... Și așa și pe dincolo... Ce poveste și câte minciuni! Ioana Pralea și cu tine nu aveți decât o singură asemănare: aceia că amândouă sunteți prost crescute.

„Auzi, auzi... Ioana Pralea să scape de supravegherea bunicei Sofia? Nu-ți mai da osteneala să minți mai mult: îți pierzi vremea degeaba. Tu-mi povestești toate acestea, pentru că nu-ți place să muncești. Imi pare rău, fetițo, dar acum eu răspund de tine în fața directorului asistenței copiilor găsiți; tu nu vei părăsi casa mea! Ce șiretenie! Auzi, d-ta, să încerce să mă facă să cred că este nepoata mea! Ideia nu a fost rea: era cel mai bun mijloc, ca să-ți dau drumul numai de cât. Asta însă nu se prinde, scumpă fetiță! Acum că te știu mincinoasă, poți să-mi povestești tot ce poftești. Eu te-am angajat pentru un an de zile, deci, nu vei ieși dela mine decât după ce se vor scurge douăsprezece luni. Nădăjduiesc că până atunci, adăogă el cu glas încurajator, vei îndrăgi câinii și te vei deprinde cu munca și...

— Și, întrerupse Ioana, trebue să fiu astăseară la orele șapte acasă. Înțelegi, d-ta, trebue! Vreau să plec îndată...

Tana Noe își duse amândouă mâinile la spate și o privi în tăcere.

— Domnule, întrebă Ioana cu îndrăzneală, dacă acum ar veni o altă fată și va spune că se numește Leanca, ce vei face dumneata?

Unchiul Tase își ascunse cu mare greutate un surâs. Cât de stranii i s'ar fi părut anumite amănunte, ca acelea din povestea cu saboții și schimbul umbrelei, cât de nelămurită ar fi fost în mintea lui aventura Ioanei, de îndată ce ochii lui desobișnuiți să se uite la o făptură omenească, privind acum, pe mica fetiță din fața lui cu mai multă luare aminte, a fost cu totul — spre uimirea lui — lămurit: ea era portretul viu al tatălui său, pe care bătrânul Tase-Noe îl iubise odinioară ca pe copilul lui; fetița, era deci, nepoata lui.

Faptul acesta însă, nu-l împiedică să răspundă Ioanei:

— Dacă o altă copilă ar veni să bată la ușa mea, spunându-mi că este Leanca, nu i-aș deschide, știind mai dinainte că minte. Haide, micuțo, apucă-te mai bine de lucru!

Pentru o clipă, Ioana simți că-i vine lacrămi în ochi. Un an! Un an întreg! Timp de un an va trebui să rămână prizonieră la acest om și să îngrijească de câinii lui?

S'a dus vesela aniversare și bomboanele care să plouă ca măzărichea!

Cei de-acasă o vor crede pierdută..., moartă...! Bălașa va fi cu siguranță dată afară. Buna ei Bălașa, atât de îngăduitoare, atât de blândă! Și cine știe..., închipuindu-și că ea a murit, bunica va cere poate tatălui ei, să-i cumpere o altă fetiță mică... Iar când după anul de serviciu, Ioana ar reapare acasă, noua venită, va fi ocupt de mult locul ei în inima tatălui și a bunicuței...

Acest gând îi umplu ochii de lacrămi, care se revărsară curând pe frumoșii ei obraji.

Tata Noe nu se înduioșă. Totuși, el avu buna voință să dea micuței lui servitoare o lecție de măturat, iar Ioana fu nevoită după aceia, să mature și ea.

Curățenia cuștilor pentru câini fiind sfârșită, unchiul o trimise în casă să aducă diferite lucruri de care avea nevoie: era ora de schimbat pansamentele câinilor.

Resemnată, Ioana pierzând orice speranță de libertate, de oare ce i s'a spus că venind Leanca, nu va fi primită — pentru întâia oară în viața ei — se supunea, în loc să comande, după cum era obișnuită.

Tata Noe gândea: „are idei strașnice această micuță și nu-i lipsește curajul să le spună. Este adevărat, aș fi îngrijit foarte bine pe Pârvu, servitorul meu, în loc să-l trimet la spital... La asta nu m'am gândit de loc; nu nu, nu mi-a trecut prin minte. Poate ar fi trebuit să spun acest lucru fetiții. Ea și-a făcut o părere proastă despre mine din pricina asta, sunt sigur..."

De ce oare părerea acestei micuțe copile îl interesa? Nu-și putea da seama. Dar el, care disprețuia așa de mult părerile oamenilor, se simțea destul de întristat că a pierdut din stimă, în ochii acestui judecător de opt ani...!

Indată ce Ioana s'a înapoiat din casă, încercă să dea chipului său o înfățișare mai plăcută și-i spuse :

— Imi pare rău că nu te-am luat în serviciul meu cu o săptămână mai devreme, spuse el. In felul acesta nu aș fi trimis pe Pârvu la spital. Poate aș fi ascultat de sfatul tău, ei ar fi schimbat hotărîrea mea... sigur, trebuia să-l opresc acasă și să-l doftoricesc eu... Hm... hm... făcu Nae, apoi urmă: bag de seamă că tu nu ai limba în buzunar și nici nu te știești să spui ce-ți trece prin cap... Da, da, recunosc, datoria mea era să îngrijesc eu însumi pe servitorul Pârvu".

Ioana asculta mirată această mărturisire plină de umilință. Ce auzea ea acum, nu erau vorbele unui om rău. De ce oare?... Acest „de ce" era foarte nelămurit în mintea ei; chiar prea nelămurit. Ioana tăcu.

Tata Noe suspină, fiind sigur că nu a convins-o. Insă găsi de cuviință să nu mai stăruiască cu alte lămuriri.

El își puse peste halat un șorț larg, își sumetecă mânecile până la cot și luând cutia cu medicamente unsuroase din mâinele Ioanei, făcu semn acesteia să-l urmeze și se duse să se așeze sub un mare brad plantat în fundul curții. De-aici, își fluieră câinii.

Binișor, la rând, fiecare aduse laba bolnavă, întinse urechea sau partea corpului care era rănită, dându-se pe mâinile infirmierului lor cu o încredere mișcătoare.

Un coș plin cu carne fiartă, tăiată mai dinainte, era așezată lângă cutia cu alifii. Asigurați de un bun ospăț, în schimbul supunerii, odată pansamentul sfârșit, fiecare câine se așează în fața coșului.

— Vrei d-ta, să le dau eu? întrebă Ioana înduioșată, văzând pe unchiul Tase îngrijindu-și câinii cu atâta bunătate.

— Fie, răspunse el, fă împărțeala. Poate vor începe să te iubească și pe tine. Dar îți interzic să mângâi pe cei râioși.

— Dar văd că d-ta pui mâna pe rănile lor.

— Eu sunt prevăzător și am mănuși, după cum vezi... Și pe urmă, în sfârșit, dacă mă expun contagiunei, asta mă privește... Tu să faci bine să asculți ce-ți poruncesc...!

Iată niște vorbe pe care buzele lui răutăcioase știau foarte bine să le spună! Pierea orice opunere, atunci când bătrânul le rostea scurt și rece, însoțindu-le cu o privire aspră.

„Tu să faci bine să asculţi ce-ţi poruncesc..."

Ioana se mulțumi să vorbească cu blândețe câinilor râioși, spunându-le cuvinte plăcute și să le aleagă bucățile cele mai mari de carne.

Ah! unchiul și mica nepoțică nu puteau desminți rudenia lor: la unul ca și la celălalt, erau aceleași schimbări în glas, după cum erau și impresiile sufletului lor. Tata Noe era silit să facă strâmbături grozave, ca să-și poată ascunde surâsul care se încăpățâna să-i ridice mustața, în timp ce-și dădea seama de acest punct de asemănare între ei.

Pansamentele erau gata. Ușurați de durerile lor, câinii țopăiau sau se întindeau la umbră, fericiți că li s'au alinat durerile.

— Acum trebuie să ne gândim la supă, mormăi unchiul. Imi închipui că tu știi să faci o supă, Leanco!

„Mereu, mereu acest nume! Ce încăpățânare! Ce trebue să-i spun, ca să-l conving", se întreba în mintea ei Ioana, în loc să-i răspundă.

— Tu nu auzi? zise nerăbdător, stăpânul.

— Ba, da..., am urechi și aud...

Apoi înălțând din umeri, adăogă:

— Cum crezi că nu știu să fac o supă, de atâta timp de când o mănânc?

Acest argument — sprijinit pe știință — îl ului pe unchiul Tase. Izbucni într'un hohot de râs. Insă îndată se stăpâni și se făcu iarăși serios.

— Vom vedea! Te vestesc însă, că eu, servitorii mei și câinii, avem același fel de mâncare. Deci, așa cum vei face supa, așa o vei mânca, pentrucă din oala în care fierbe supa lor, îți vei umple și tu farfuria...

— O!... O!... Asta e prea mult, strigă ea revoltată.

— Intocmai cum am spus, răspunse el, cu asprimea care-i impunea atât de mult Ioanei.

Apoi bătrânul domn, își scoase șorțul, își peria halatul — și se duse în casă să se spele pe mâini.

Ieșind din nou afară, tata Noe, luă de mână pe Ioana și o duse în bucătărie, spunându-i:

— Iată odaia ta de prințesă. Aprinde focul, umple-ți oala de fiert; eu mă duc în grădină să-ți aduc zarzavat.

„Pentru carne și pâine — având nevoie de ajutorul tău — vom merge împreună..."

— In sat? strigă Ioana plină de speranță.

— Nu nu, prietena mea, nu, ci la intrarea din fundul grădinei. Proviziile trebue să fie acolo; am auzit mai adineaori sune-

tul clopotului dela poartă. Sigur, au venit negustorii: pâinea, carnea și tot ce trebue dela băcănie, ni se aduce acasă".

Era deci adevărat ceea ce lumea spunea: că ar fi luat un servitor surdo-mut — pentru că nu putea suferi să vorbească cu oamenii; negustorii nu pătrundeau mai departe de poarta din fundul grădinei unde îi lăsau proviziile; era adevărat că el, se ducea Duminica la slujba dela o biserică foarte îndepărtată, într'o parohie unde nu era cunoscut, de teamă să nu i se vorbească de unul sau altul...

Prinurmare, bunica avea dreptate atunci când spunea despre el: „Acest traznit bătran" sau „unchiul Tase cel țăcnit".....

Sărmana bunică! Dacă ar bănui că Ioana este prizoniera acestui „Tase cel țăcnit", ar suferi amarnic.

Tot frământând în cap aceste gânduri, Ioana făcu înconjurul „odăii ei de prințesă". Ce masă! Tatăl ei ar fi putut primi la masa din bucătăria de acasă, pe toți lucrătorii de la uzina lui. Scaunul de lemn, ar fi servit de coș unui căpcaun. Cât despre oala de fiert, agățată în vergeaua de fier cu crestături, brrr...! Ioana simți un fior cum o cutremură din cap până în picioare, privind-o... Ea îi amintea de basmul Bă.așei, pe care o punea să i-l spună seara, în șoaptă, ca să se aistreze, zicând așa,... d'adicătelea, că-i e frică... Trebue că într'o asemenea oală, căpcăunul din basm, își prepara tocana făcută din copiii mici adunați de pe drumuri sau cei neștiutori, care se abăteau la casa ei, cerându-i găzduire.

La urma-urmei, Ioana își zise, că era totuși, destul de bine de ea că a nimerit în „corabia" unchiului Tase, iar nu la casa vreunui căpcăun din basme...

Ea, urmă mai departe cercetarea bucătăriei și când era ocupată cu numărătoarea strachinilor răsturnate pe un uscător de vase, tata Noe se ivi în prag.

— Nici n'ai aprins focul! N'ai pus nici apă în oală! Dar ce-mi făcuși până acum, leneșo, strigă el.

— Mă uit, răspunse mica bucătăreasă cu cea mai mare liniște, nepăsătoare de a mulțumi un stăpân pe care spera să-l părăsească foarte curând.

Noe mormăi printre dinți câteva cuvinte neînțelese și plecând cu pași mari, porunci:

— Urmează-mă...!

Ioana a trebuit să fugă ca să-l ajungă, așa de repede mergea, dar tot nu izbutea. Zărind o potecă pe care i s'a părut că ar ajunge mai de grabă, a vrut s'o pornească pe ea, când unchiul speriat, îi strigă:

— Nu pe-acolo...! Nu pe-acolo...! E primejdie mare.

— Nu pe-aici? De ce? întrebă ea nehotărîtă dacă trebue să-i dea ascultare sau nu.

— Din pricina lui Zdrelea, câinele meu cel mare de pază... Dacă treci prin fața cuștei unde este legat în timpul zilei, te poate sfâșia.

Și ascunzând sub lunga lui mustață un surâs, urmă:

— Mai adineori îți spuneam, că Ioana Pralea este, în felul ei, tot așa de prost crescută ca și tine, care uiți cu desăvârșire slujba ta de servitoare. Ascultă și judecă și tu dacă nu este așa. O pune pe această micuță să-și învețe lecțiile într'un chip foarte ciudat... Auzi, auzi prostie, auzi ce să le treacă prin minte! Să joace ca la teatru fabulele care trebue să le învețe... Și să vezi...

„Intr'o bună zi, câinele, pe care l'au silit să îndure multe suferinți — și-a luat rolul în serios de lup adevărat și a mâncat mielușelul! Ei, bine, acest câine este Zdrelea. Dela acea întâmplare l'au vândut, iar eu am ajuns proprietarul lui... El este sălbatic. Să nu te încumenți să ieși din casă în timpul nopții, când Zdrelea este lăsat liber, pentru că și tu vei avea aceiași soartă ca nevinovatul mielușel..."

— Dacă aș fi Leanca, aceasta ar fi cu putință, spuse Ioana cu gura pe jumătate; dar eu, eu nu mă tem de Zdrelea.

Tata Noe păru că n'a auzit.

Tot vorbind, ei au străbătut toată grădina, o grădină tare frumoasă plină cu trandafiri de tot felul și au ajuns în fața unei gherete construită lângă poartă.

Unchiul și nepoata — intrară în ea. Ioana care urmărea toate mișcările lui cu cea mai mare atențiune, îl văzu apăsând pe un buton de aramă. Deodată, o scândură căzu, lăsând un gol, care îngădui unchiului Tase să aducă spre el un coș plin cu carne, care se afla pe o bancă, pusă anume pentru această întrebuințare.

Un nou joc al mecanismului, făcu să revină scândura la loc.

— Acolo în fund, este șoseaua? întrebă Ioana neliniștită.

— Nu. Privește...

Și domnul Noe, apăsând din nou butonul, scândura iarăși căzu.

Ioana zări un loc strâmt, adăpostit de o streașină, pe urmă, zidul împrejmuirei.

— Dar bine, pe unde intră furnizorii ?

— Pe-aici. Tu însă nu poți vedea poarta...., răspunse tata Noe, scurt. Haide, să plecăm...

„Ah, este o poartă, care nu se încuie cu cheia, de oare ce furnizorii intră fără să se ducă cineva să le deschidă", își zise Ioana. „Asta e foarte bine de știut. Pe-acolo va trebui să fug... Eu nu sunt așa de groasă ca un coș... Butonul de aramă este puțin cam sus, dar Zdrelea îmi va servi drept scară, dacă n'am să pot ajunge singură..."

Cu multă greutate a reușit să-și ascundă bucuria care se citea în ochii ei albaștri, la gândul și planul acestei evadări așa de ușor de împlinit.

Bătrânul și fetița s'au înapoiat pe același drum la bucătărie.

— Acum, spuse tata Noe, arătând cu un deget poruncitor oala, iată zarzavatul și carnea, descurcă-te... Bucătăria nu este pentru mine. Nu pot suferi să mă amestec... La ceasul șase am să mă întorc să-ți arăt cum să împarți supa și s'o servești: vezi să fie gata la timp...

CAPITOLUL V

Intors în grădină, unchiul Tase, fiind în sfârșit singur, putea râde în voie... Și râse, râse cu mare poftă.

Ioana Pralea făcea pe bucătăreasa ! Gătea mâncarea câinilor săi ! El ar fi dat mult cu multul ca s'o vadă bunica Sofia.

Sărmanul unchi! Desamăgirea suferită în cursul vieței lui, l'a schimbat cu totul și l'a întărâtat împotriva oamenilor, până la nedreptate.

Ruinat de prieteni necinstiți, care după ce l'au atras în afaceri din care ei s'au îmbogățit cu tot ce-l făceau pe el să piardă, i-au întors spatele. El a făcut răspunzătoare întreaga omenire de trădarea lor. Chiar și familia lui era cuprinsă în această trădare. Este drept, că cearta cu neamul, era opera soției sale.

Ea era invidioasă, rea și cicălitoare și n'a știut să se resemneze în ziua când a pierdut averea. Tot timpul îi aducea învinuiri soțului, iar invidia, încuibărită în ea prin viața foarte îmbelșugată de care se bucura cumnata ei Sofia, se manifesta la orice prilej și așa de mult, încât, unchiul Tase, ca să pună capăt la toate aceste nebunii, rupse pentru totdeauna legăturile cu neamul lui. Nu mult după această ispravă a ei, nevasta, se despărți și ea de el... îl părăsi.

Odată văduv, însetat după liniște și singurătate, nemulțumit de toți și de toate, ba chiar și de el, se retrase în singura proprietate care-i mai rămăsese, o rândui după noile lui idei și puțin câte puțin, ajunse omul cel mai ciudat, devenind pentru toată lumea : „tata Noe".

Nu vroia să mai vadă sau să vorbească cu vreun om. Numai gândul de a zări o ființă omenească, îl neliniștea, îl chinuia.

Dacă servitorul lui Pârvu — pe care îl alesese să fie surdo-mut ar fi fost acolo ca să-l ajute, ar fi alungat de mult pe Ioana.

Atât dorința de a da o lecție meritată copilei, cât și neplăcerea de a face el însuși treburile gospodăriei, îl sili să amâne

ceas cu ceas hotărîrea ce luase, de a înapoia pe fetiță și s'o trimeată la ea acasă.

Și culegând din pom cireșe pentru masă, bătrânul căuta mijlocul cum să facă să ocolească o întâlnire cu Sofia, cumnata lui, când își va aduce nepoata acasă.

In vreme ce unchiul vorbea în felul acesta cu el însuși, Ioana se străduia în bucătărie să pună supa pe foc : „Cum să încep ?" Ce să pui mai întâi ?

Își aducea aminte că a văzut pe bucătăreasa bunicii că prăjea carnea. Oare, așa să facă spre a prepara supa ? Mister... Pe mașina de gătit a bucătăresei de-acasă, erau atâtea cratițe, când pregătea masa ! Cum să știe ? Ei, cu atât mai rău!

Carnea a fost asvârlită în fundul oalei, iar focul a fost bine aprins. Deodată, un groaznic miros de ars, se răspândi în bucătărie.

Ioana se întrerupse din curățatul morcovilor pe care îi ținea în mână, ca să respire cu mai multă atenție acest miros neașteptat și care nu semăna cu cel din bucătăria lor de acasă. Trebue că ea a uitat să pună ceva în oală.

„Ah! știu ce este" zise fetița grăbită.

Dădu fuga la dulap, răscoli repede. Iată ce căuta: făină! Bă'așa, când prepara mâncarea acasă, avea mâinile albe de făină și Ioana era sigură că a văzut-o presărând cu făină, ceea ce punea pe foc.

Ea făcu patru drumuri până la dulapul cu făină, aducând de fiecare dată mâinile pline.

Carnea — după cum vă închipuiți — a ars și mai bine, iar mirosul a devenit și mai îngrozitor.

Ce să fie? Nu mai înțelegea nimic.

„Vai, ce zăpăcită sunt! Trebue să torn unt!"

O nouă vizită la dulap, făcu pe mica bucătăreasă să descopere un borcan cu miere, pe care l'a luat drept unt topit.

Ea îl răspândi peste carnea care ardea mereu; ceea ce însă, nu a putut să îmbunătățească cu nimic starea lucrurilor...

Și biata Ioana, a sfârșit așa cum trebuia să înceapă, adică, să umple oala cu apă. Ea o umplu în așa fel și atât de mult, că atunci când a vrut să arunce zarzavatul înăuntru — un mare morman de cartofi și morcovi — apa dând pe din afară, a stins focul și ridică nori de cenușe, care i-au luat vederea.

Ioana dădu buzna afară din bucătărie — și furioasă, fugi la unchiul ei.

— Oala d-tale este proastă... Ea nu ține apa care i-o pun înăuntru...

— Cum? S'a găurit? strigă Noe, înspăimântat.

El însă nu avu mai mare succes: capra nu-i dădu nicio picătură de lapte..

— Ba nu! Apa trece pe d'asupra înadins, ca să stingă focul și să-mi arunce cenușa în față...

Tăcu câteva clipe, apoi urmă cu aere de mare pricepută:

— Eu nu știu să fac supă decât în oale bune — și fără altă vorbă, se așeză jos.

Mâna puternică a unchiului Tase, o ridică însă îndată în picioare.

— Mofturi, prietena mea, mofturi! Astea sunt bune pentru Ioana Pralea; însă în ceea ce te privește pe tine, Leanco, șterge-o din fața mea, șterge-o cât mai grabnic...

Din nou subjugată de acest glas puternic și autoritar, Ioana reluă drumul care duce la bucătărie, cu pași mici și bosumflată.

In timp ce fata ștergea apa de pe jos, din ordinul stăpânu-

lui, el, tata Noe, încercă să aţâţe focul. Când în sfârşit, s'a aprins din nou, el se uită în oala cu supă şi fu cuprins de o mare uimire. Ce a putut pune Ioana în ea, ca să capete o culoare aşa de cenuşie? Ce căutau acolo acele mici cocoloaşe de făină? Ce erau acele grăunţe galbene?...

El o întrebă.

Aflând cum a preparat supa, unchiul Tase a fost nevoit să-şi vâre faţa în batistă — împiedicând astfel un strănut —; îl podidise însă un râs nebun.

Noe gândi: „cu siguranţă, câinii mei, nu vor mânca această ciudată supă...", apoi întrebă pe Ioana:

— Ai sărat-o, cel puţin, mică gâsculiţă, supa ta cu miere?

— M'am temut să mai pun şi sare! Apa din oală ar fi dat din nou pe dinafară...!

Tata Noe mormăi ceva printre dinţi, după care, zise tare:

— Să lăsăm oala cu supă să fiarbă singură, vai de capul ei de supă...; acum este ora de muls capra... Cred că te pricepi la aşa ceva.

Ea ridică numai sprâncenele în sus, lăsând să se înţeleagă că întrebarea îi părea de prisos. Cel puţin aşa o înţelese unchiul Tase.

Cu o oală de pământ în mână, Ioana se apropie de capră. Şi deşi acest animal, era blând şi cuminte — şi se lăsa în voie să i se ia laptele — mica ciobăniţă — n'a fost în stare să-i scoată nicio singură picătură.

Tata Noe, văzându-i neputinţa, îi spuse furios:

— Frumos dar mi-a mai făcut cu tine directorul asistenţei copiilor găsiţi...

— Dacă ai vrea să înţelegi că eu nu sunt un copil găsit — ci Ioana Pralea — ai pricepe că n'am de unde să ştiu cum se mulge o capră, răspunse ea mânioasă, că nu izbuteşte cu tot ce încearcă...

Unchiul i-a luat locul.

El însă nu avu mai mare succes: nicio picătură de lapte.

Tata Noe se întristă şi spuse tare amărît:

— Sărmanul micuţ, va muri de foame dacă nu izbutim să avem lapte!

— Ai un copil mic la d-ta? strigă Ioana, bătând din palme, de oarece iubea nespus de mult copiii mici.

— Un copilaș? Fereaască Dumnezeu...! Este vorba de un câine..., un cățeluș de cincisprezece zile, a cărui mamă a murit săptămâna trecută și pe care-l cresc cu biberonul.

Ioana rămase câteva clipe pe gânduri, apoi întrebă:

— Dar ieri și 'n celelalte zile, cum l'ai hrănit?

— Servitoarea mea era aici, ea mulgea capra, dar de azi dimineață am dat-o afară...

— Vezi? Te-ai cam grăbit...; trebuia să aștepți să vină cea nouă... Dar uite ce cred eu: adu micuțul aici, să încercăm, poate vrea să sugă singur dela capră...

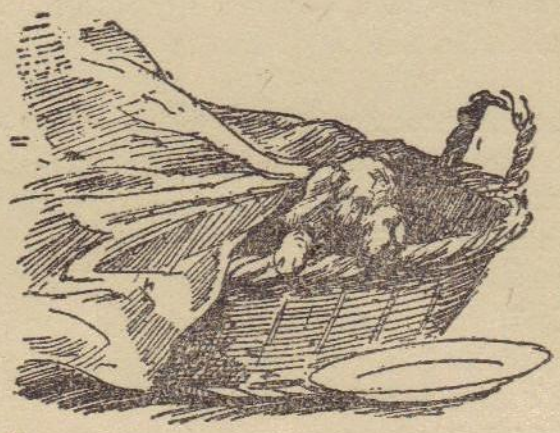

— Iată un sfat bun... De unde l'ai pescuit?

— Am văzut pe unul din vecinii noștri făcând acest lucru.

Tata Noe dădu fuga în casă.

El ieși curând, încărcat cu un coș în care dormea o minge cafenie pătată cu roșu.

— Oh, ce frumos este! îngână Ioana, luând micul cățeluș și sărutându-l. Te rog dă-mi-l mie, îl vreau... Ai să-l lași să doarmă în odaia mea, nu?

— Mă învoiesc, dar te previn că toată noaptea se văicărește și geme .Cred că-și chiamă mama, sărmanul micuț...

— Nu-mi pasă dacă plânge. Voi ști să-l mângâi și să-l alint, iar el o să tacă...

Cățelușul și capra s'au înțeles de minune, iar când micul sugaci a fost bine ghiftuit. Ioana l'a pus în coș și a fugit cu el în casă, vroind să-l rânduiască singură în odaia ei.

Masa lor de seară a fost tristă, deși amândoi au fost bucuroși că micul cățeluș se ospătase.

De sigur, că supa care a fiert — așa cum ați aflat că a fiert — a fost tare proastă, chiar mizerabilă și dacă n'ar fi avut o foame de naufragiați, Ioana s'ar fi oprit chiar la întâia lingură și în loc să stea frumos la masă și să fie servită ca acasă la tătucu și bunica, trebuia să se scoale ori de câte ori stăpânul avea nevoie de ceva.

Și pe urmă..., pe urmă, ce lucru îngrozitor!... Ea a fost silită să spele vasele! Da, da!... Și auziți: chiar și pe acele ale câinilor...!

Făcând treaba aceasta, a spart trei strachini — lucru pentru care a fost aspru certată — și plecă la culcare, plângând.

Aceste lacrămi i-au amintit pe acelea care trebue că le varsă acum, bunica și Bălașa, în fața micului ei pătuț gol.

Ioana izbucni și mai tare în hohote de plâns.

Nicio îmbrățișare seara! Nicio poveste spusă de Bălașa, nicio luminiță închisă într'o candelă mică..., nimic,... nimic...! Nimeni care s'o învelească...

Vai, și ce frică îi este...!

In casa aceasta, deschisă pentru câinii care vroiau s'o locuiască, se auzeau sgomote ciudate. Ioana nu vedea păienjenii, dar îi bănuia coborând de sus din tavan, duși de un fir care se lungea,... se lungea... până acolo unde să poată vedea cine doarme în marele pat cu perdele roșii...

Dar sorecii? Cine știe dacă, deși au mare preferință pentru bucătărie, nu s'a furișat vreunul în odaia ei? Tremură toată și se vârâ în fundul patului, între păturile roșii, făcute din pânză groasă, care înțeapă.

Ah ,oftează ea — „unde ești tu plapumă de mătase de casă"?

De supărare și spaimă, a uitat să-și facă rugăciunea.

S'a apropiat de pat, punând mâna în fața lumânărei...

Deodată, amintindu-și de ea, își împreună mâinile și îngână câteva cuvinte sfioase, nefiind sigură că Bunul Dumnezeu ar vrea s'o asculte astăseară...

In urmă, tot felul de lucruri noui îi trecură prin micul ei cap nechibzuit de copil încăpățânat, prea sigură pe ea și pe știința ei... Inchipuiți-vă: îi trec prin minte planuri de cumințenie și de supunere, care ar fi mirat pe unchiul Tase.

In mijlocul acestor gânduri de mare însemnătate, a adormit.

Curând fu trezită din somn de micul cățeluș, care începu să latre cu vocea lui ascuțită, aar trist ca un copil părăsit care plânge.

„Ii este frig! Sunt sigură că-i este frig"! șopti Ioana, când după întâia clipă de nedumerire, ea își aminti unde se află și cine se văicărește în felul acesta. Urcându-se spre căpătâiul patului, fără să se mai gândească la șoareci și la păianjeni, se aplecă, luă micul cățeluș și, înconjurându-l cu brațele, îl strânse binișor la piept.

Indată, micuțul câine încetă să mai țipe. Cu botișorul pe gâtul dulcei lui prietene, lăbuțele lui groase și blânde se întindeau la întâmplare, neîndemânatece, în buclele de aur care acopereau umerii Ioanei — și scotea oftări de nespusă mulțumire.

Au readormit împreună, în această caldă îmbrățișare, când un pas ușor se auzi...

Cineva urca scara. Puțin timp după aceasta, ușa se deschise împinsă de o mână prevăzătoare și unchiul Tase apăru în halat și papuci. El venea să cerceteze...

Să revadă pe cumnata lui Sofia (adică pe bunica Ioanei), i-ar fi fost în adevăr, foarte greu... S'a hotărît, mai bine să-i scrie... Să-i scrie înainte de a se culca. Chiar scrisese pe o foaie de hârtie :

Scumpa mea cumnată,

O copilă, care pretinde că este nepoata d-tale, s'a refugiat în după amiaza zilei de azi, sub acoperișul meu. Dacă ea nu

a minţit, eu o ţiu la dispoziţia d-tale, sau acelei persoane care se va prezenta din partea d-tale. Ea este mică, bălaie şi purta la sosirea ei o rochie...

Era cu neputinţă unchiului Tase să descrie roichia cu care a venit Ioana. El nu era în stare să-şi aducă aminte nici culoarea şi nici felul pălăriei...

S'a apropiat de pat şi cu mâna în faţa lumânărei a cărei lumină ar fi putut deştepta copila, el căuta pe scaunul care era lângă pat, hainele Ioanei.

Îi căzu privirea mai întâi pe coşul gol. Avu un fior. Unde să fie oare micul căţeluş?... Unde?... Când unchiul Tase l'a descoperit, începu fără voia lui să surâdă şi stătu câteva clipe, admirând grupul frumos al celor doi micuţi, care se odihneau pe aceiaşi pernă, zicându-şi în gând:

„Această strengăriţă, nu încape nicio îndoială, iubeşte animalele".

„Ce braţe fragede! Cu toate acestea a dus mătura cea mare cu mult curaj! Braţele şi mâinile ei atât de mici!" Unchiul Tase amintindu-şi de toate întâmplările din timpul zilei, râdea încet, dar de rândul acesta cu un râs înduioşetor.

Mica lui nepoată, desigur, că a plâns mult, de oarece obrajii ei luceau de lacrămile care încă nu se uscaseră.

La fel trebue să fi plâns şi cei de-acasă dela ea...

Tot satul — fără îndoială — a fost sculat în picioare şi Ioana este căutată pretutindeni. Ce noapte de chin!

Haidem!... Până mâine e prea mult...

S'a hotărît: el va pleca de îndată! Iar mâine, mâine la deşteptare, micuţa, va vedea la căpătâiul ei... pe bunica...

Ba, nu! Nu! E prea de tot...! Asta ar fi culmea, să vie neamul pe care nu-l putea suferi, la el acasă...

Auzi, vorbă! La el... Nu... nu!... „Nimeni să nu calce pragul casei mele"...!

Mai bine să duc fetiţa la ea acasă... S'o duc cu trăsura... Va ajunge, o va lăsa la poartă şi pe urmă, va da bice cailor — fără să vadă pe nimeni şi fără să le spună „la revedere"...

Odată înapoiat la el acasă, la „corabia lui Noe" — va încuia poarta și va uita întreaga întâmplare neplăcută.

Cinci minute mai târziu — „unchiul cel țâcnit" (cum cred că n'ați uitot că-l numea bunica Ioanei) își părăsi casa, plecând pe jos, prin pădure.

După un drum destul de bun, întâlni oameni cu făclii în mână, care căutau pe Ioana. Erau în stare să sece lacurile, numai s'o găsească.

Oamenii îl înștiințară că — „doamna cumnata lui", s'a oprit în șosea și-i așteaptă cu vești.

— Dar tatăl?

— Dânsul n'a aflat până acum. Nu-i acasă... E la uzină... Nu vor încă să-l sperie... Speră să găsească fetița...

Tot răspunzând la întrebările aceluia pe care ei îl porecliseră „tata Noe", țăranii îl priveau cu ochi mirați. Nu aveau prilej în fiecare zi să vadă pe acest om atât de ciudat.

— Unul din voi să mă ducă la cumnata mea, porunci d-l Tase, plictisit de a se vedea așa de mult cercetat de acești oameni. Apoi adăogă cu glas autoritar: înapoiați-vă la casele voastre, fetița este găsită..."

Strigăte de bucurie, a fost răspunsul oamenilor, la această neașteptată veste.

O jumătate de ceas mai târziu, tata Noe s'a pomenit strâns în brațe, sărutat și binecuvântat de bunica, vărul Haralamb și de mătușa Eliza, care au dat fuga, de îndată ce au aflat nenorocirea.

Nici unul, nici altul, nu voia să părăsească pe celălalt, așa că toți patru s'au urcat în trăsura mătușei Eliza și cu voie — sau fără voie, unchiul Tase, a fost nevoit să-i ducă pe toți la el acasă.

Vi-l puteți închipui pe tata Noe, cum tuna și fulgera!

In timpul drumului el lămuri:

— Am lăsat-o dormind cu un cățeluș mic în brațe; apoi adăogă cu un ton batjocoritor: hm..., o crești bine, Sofia, pe Ioana ta — ea știe să mintă la perfecție... Când a sosit la mine, privitor la încălțămintea ei, mi-a povestit niște năzbâtii, să mori, nu altceva... Vai, ce născocire...

— Ei, așa...! Ba este perfect adevărat..., întrerupse bunica, cu destulă răceală. Ioana are cusururile ei, dar nu minte niciodată. S'a găsit unul din saboții ei, sub un castan din apropierea pădurei, iar paznicul a adus pe celălalt, povestind cum câinele lui l'a prins din sbor, la marginea unui tufiș...

— Dumneata o încalți cu saboți?

— Cum, Tase, nu crezi cele ce ți-a spus că s'a întâmplat cu saboții ăștia? Ea și-a schimbat pantofii și șorțul pentru umbrela și saboții unei fetițe mici întâlnită în drum, o păstoriță pe care o chiamă Leanca; am aflat totul chiar dela Leanca, astăzi, când s'a dus vestea în tot satul și împrejurimi că am pierdut pe Ioana...

— Leanca? murmură bătrânul Tase, (sau Noe, cum vreți să-i spuneți) — asta este viitoarea mea servitoare... Hm..., hm...,

văd că Leanca se pricepe să închee un târg: asta înseamnă șiretenie, mormăi ei încruntându-și de data asta sprâncenele: va trebui să mă păzesc... In privința Ioanei, îmi dai voie să-ți spun, scumpă cumnată, că dacă ar fi stat acasă — așa după cum ar fi trebuit să facă — nu s'ar fi întâmplat nimic din toate acestea!

— Îmi dai voie să-ți răspund, scumpul meu cumnat, urmă bunica cu un ton batjocoritor, că dacă ai să vrei să te amesteci în educația ei, vei obține poate rezultate mai bune.

— M'am și gândit, țâfni unchiul Tase cu șiretenie. Chiar am îmbogățit cunoștințele ei practice pe care i le-ai dat până acum. De pildă, am învățat-o să mănture...

— O! O!... ziseră în cor cei trei ascultători, scandalizați.

— Cum se face o supă...

— O! O!...

— Cum se spală vasele...

— O! O! Asta e prea mult...! protestă mătușa Eliza. Ai îndrăznit să faci una ca asta?

— Am îndrăznit!

— Știind că este nepoata dumitale? întrebară în același timp trei glasuri.

— Da, știind, întări unchiul Tase cu un aer de nepăsare.

O tăcere de dezaprobare urmă acestei declarații îndrăznețe. Mătușa Eliza împreună mâinile ei sbârcite în aer, vărul Haralamb trase furios pe nas tabac, iar bunica își vârî fața în batista înmuiată în lacrimi; în vreme ce unchiul Tase, monstrul, avea inimă să râdă...

Când au coborît din trăsură în fața „corăbiei" — stăpânul ei, deschise o mică ușe tăiată în poarta de stejar, care era foarte înaltă, și politicos, se dădu la o parte pentru a lăsa pe cele două doamne să intre... de oarece nu putea să facă altfel...

— Dar ne este frică de vestitul d-tale câine ciobănesc,, spuse bunica.

— O, da, e-adevărat... Așteptați, vă rog! Așteptați puțin... Nu înaintați...! De altfel, îl am dela d-ta, Sofia....

— Asta așa e: îmi amintesc că Moș Bâgu mi-a spus că ți l'a vândut d-tale...

— Ce-are afface! Cred că nu te-ar mai recunoaște. In timpul nopții este rău ca un sălbatic...

Unchiul plecă să-l caute, lăsându-și musafirii singuri, în fața bogaților trandafiri, care străluceau la lumina lunei ca niște flori de zăpadă și dădu fuga până la colțul grădinei, unde Zdrelea își avea culcușul.

Câinele însă nu era nicăeri. Il chemă, îl fluieră, dar zadarnic...

„Ce înseamnă asta?" mormăi el îngrijat.

După puțin, s'a înapoiat la musfirii lui.

— Nu mai înțeleg nimic din cele ce se petrece: Zdrelea lipsește...!

— Vai, numai dacă Ioana...

Bunica nu fu în stare să sfârșească fraza: spaima îi tăiă firul vorbei...

Ușa dela intrarea în casă, o văzură că era dată de perete. Faptul acesta, le mări și mai mult chinul. Toți îl întrebară:

— Când ai plecat d-ta, ai închis-o?

— Sunt sigur că da.

— Ah! Dumnezeule, aibi milă de noi! strigară cu toții.

In câteva sărituri, bătrânele lor picioare au urcat scara. *Unchiul, a aprins o lampă. Din pragul odăii,* el îi îndreptă lumina spre pat...

O mică minge cafeniet ocupa singură patul. Odaia s'a umplut de țipete sfâșietoare. Chiar unchiul Tase a căzut leșinat pe un scaun.

Toți acești bieți bătrâni erau copleșiți de dureroasa lovitură pe care au primit-o.

S'ar fi zis, că se aflau într'o cameră mortuară... Vărul Haralamb a fost cel dintâi care și-a venit în fire.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Tase, prietenul meu, d-ta trebue să bănuiești ce s'a putut întâmpla, strigă el.

— De loc, absolut de loc..., în momentul când am plecat

am lăsat pe Ioana dormind. Zdrelea este un păzitor foarte de temut... Nu a putut intra nimeni, de asta, răspund... Dar ce să bănui?... Nimic... Nu știu ce s'a putut întâmpla...!

Spunând aceste cuvinte, își rotea privirea în tot cuprinsul odăii. Deodată, unchiul Tase se ridică de pe scaun și ieși afară, spunând plin de desnădejde:

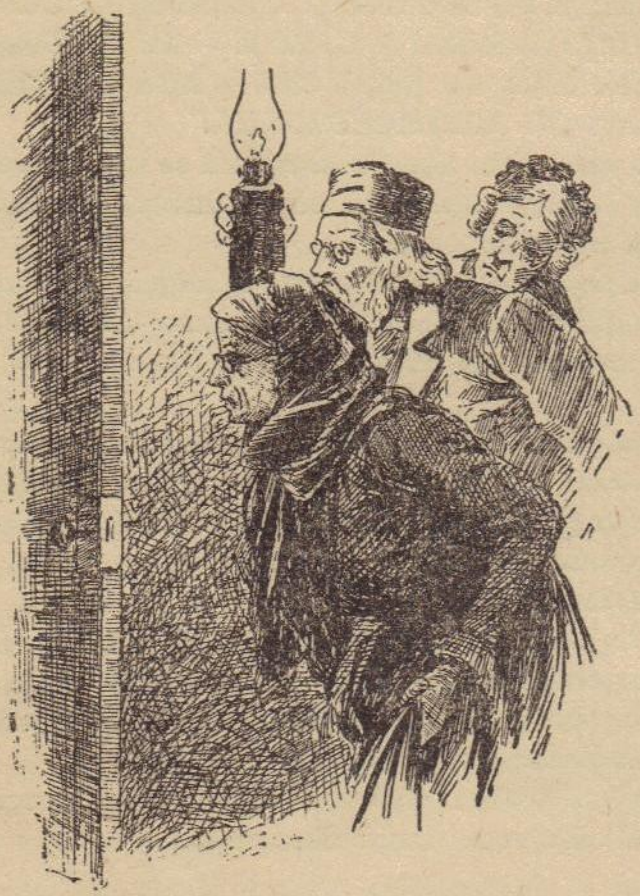

— Să mergem s'o căutăm...

Toți ceilalți își dădură seama că în adevăr, acesta era singurul lucru care trebuia să-l facă — deci, l'au urmat și ei grăbiți.

Tata Noe ajunse la poartă — dar se opri foarte mirat. Văzu ceva de necrezut: de sus până jos, poarta era scrisă cu creta.

(Scrisul se vedea foarte bine, pentru că după cum v'am mai spus, era o lună, care făcea o lumină ca ziua).

— Priviți... priviți...! strigă unchiul, iată, vom afla cheia enigmei. Sotia, d-ta care trebue să fii obișnuită cu ortografia Ioanei, încearcă să citești; eu nu pot...

Bunica, ștergându-și lacrămile, își puse ochelarii și silabisi:

„UNCHIULE TASE EU MA DUC AM DAT UMBRELA LU ZDRELEA S'O PAZEASCA CASĂ NU VIE DUPAMINE. MATALE AI GRIJE DE MICULMEU CĂ-ȚELUȘ IN CURÂND VIU SĂL IAU. TU AI SĂMIDAI ȘI CAPR A — NU ESTE AȘA ? EUTE IUBESC PENTRUCĂ TU EȘTI FOARTE BUN CU CAINII.

EU SUNT CU ADEVARAT IOANA."

Acum, cele patru figuri bătrâne nu se mai puteau stăpâni de râs și-și strângeau mâinile ca și când de douăzeci de ani și mai bine, nu se văzuseră.

— Știu pe unde a trecut, spuse în sfârșit, unchiul Tase. Ea se uita azi după amiază la mine cu mare atențiune. Sigur că a învârtit mecanismul dela poartă și s'a strecurat prin deschizătură.

— Cred că astea sunt vorbe de clacă...! Ai ajuns aici numai din pricina urii pe care o ai împotriva semenilor d-tale, spuse mătușa Eliza neîncrezătoare în această stranie invenție.

— Singură..., singură în toiul nopții, pe poteci necunoscute, se văicărea bunica.

— Ea trebue să fie prin apropiere... N'a ajuns încă la via de lângă șosea... Trebue să mergem într'acolo s'o căutăm, nu e vreme de pierdut, hotărî unchiul Tase, fără să mai țină socoteală de învinuirile ce i le-a adus mătușa Eliza.

„Cu saboții grei în picioare, ea nu a putut merge prea repede... Cred că o vom ajunge din urmă...

CAPITOLUL VI

In vreme ce Ioana era căutată într'o parte, ea mergea veselă într'o direcție cu totul opusă. Când a ieșit din „corabie" a zărit un drum înaintea ei. Știindu-l unit printr'o potecă cu satul apropiat, a apucat-o pe el — fiind sigură că o să ajungă acasă la bunica. Nu ar fi dat greș, dacă ar fi luat-o la dreapta, dar... s'a dus spre stânga.

Inainte de a părăsi „corabia" — foarte prudentă — Ioana și-a împărțit pâinea pusă deoparte, cu Zdrelea — ca să-l facă pe vechiul ei tovarăși la învățatul vestitei fabule — Lupul și mielul — să fie liniștit — în timp ce va sta culcat lângă umbrela ce a încredințat-o pazei sale. Ioana știa din vremea când Zdrelea era câinele lor, că el este sclavul consemnului.

Era sigură că Zdrelea va sta acolo, păzind „cortelul" Leancăi, până când se va înapoia Ioana să și-l ia.

Fetița și-a făcut acest plan cu scopul să împiedice câinele s'o urmeze, lucru pe care ea nu-l vroia cu niciun preț, de teamă să nu întâlnească în drum vreo turmă și să nu-i fi rămas pofta de miel din trecut și astfel, să-l facă pe Zdrelea să făptuiască un nou măcel.

Puțin după plecarea unchiului Tase, micul cățeluș a trezit-o din somn. Văzând cum luna îi luminează odaia, ale cărei transperente nu erau lăsate în jos, ea a crezut că se luminează de ziuă. Deci, sosise timpul! Unchiul, sigur, se scoală de dimineață. Nu era vreme de pierdut. Sări din pat și se îmbrăcă în grabă.

Dar înainte de a se îndepărta, a căutat mijlocul cum să facă să-i vestească unchiului plecarea. Ioana și-a dat seama că unchiul este un om bun, deși s'a purtat aspru cu ea. Și-apoi, ei aveau un punct asemănător: dragostea pentru animale.

In sfârșit, dorea să-și spună intențiile cu privire la micul cățeluș.

Găsind o bucată de cretă pe sobă, Ioana a întrebuințat-o după cum ați aflat ceva mai înainte.

Și-acum,... acum mergea întocmai ca ciocârliile care se înălțau brăzdând azurul.

Zorii zilei înnecau zarea într'o ceață care, puțin câte puțin, devenea transparentă și se transforma în picături mici de rouă la apropierea razelor de soare. S'ar fi zis că a plouat în timpul nopții: pe fiecare fir de iarbă era o mică perlă strălucitoare.

Niciodată nu și-a putut închipui Ioana, câmpul așa de frumos și minunat, dimineața...!

După ce a mers un timp, de-a-lungul pădurii, drumurile s'au încurcat și mica fugară s'a încurcat și ea.

Din distanță în distanță, un alt drum tăia pe cel care mergea, în chip trădător. Nimic mai rău decât să te abați din drumul cel bun. Ioana făcu această probă. Mergând o jumătate de ceas pe o potecă ce mereu se îngusta, a ajuns la marginea unei stânci... Unde se află? Ce înseamnă asta? Să se fi înșelat oare? S'a întors în fugă înapoi, dar dădu peste o răspântie de drumuri și o luă pe cel care-l socotea bun, părându-i-se că-l cunoaște — dar care o duse de rândul acesta la marginea unui eleșteu...

Și iat-o pe Ioana, rătăcită de-a-binelea...

Cine are s'o caute vreodată pe-aici? Și pe urmă, în această pădure întunecoasă, cu siguranță că sunt și lupi.... cu toate că-și aduce aminte că bunica i-a spus că nu sunt. Dintr'o astfel de pădure trebue să fi ieșit lupul care a mâncat micul mielușel din fabulă. Este ea oare mai grasă ca un miel? Nici măcar atât!... Un lup va face din ea trei înghițituri...

Mergea, gândind mereu la primejdia în care se găsește... Ocolea potecile ca să găsească drumul cel bun, dar fără folos.

Atunci se hotărî să meargă înainte prin pădure, până o da de marginea ei...

Și tocmai cum se gândea la lupi, un foșnet de frunze se auzi în stânga ei. Nu avu timp decât să se ascundă după un pom gros, făcându-se mică, mică de tot...

Un animal dădu buzna din pădure!...

Să fie un lup?...

Ioana îngână:

— Dumnezeule! Doamne...!

Ceea ce fără îndoială a atras în acea parte căprioara —

pentru că animalul care s'a ivit era o simplă căprioară — era pârîul care curgea în apropierea acelui loc. Căprioara s'a oprit, a ascultat speriată o clipă, apoi împinsă de sete, în ciuda sgomotelor care o nelinișteau, începu să bea apă din pârîu.

Când... deodată, răsună o detunătură și atât căprioara cât și Ioana au căzut la pământ. Căprioara a murit, iar fetița a leșinat de frică; așa că Ioana nu a văzut oamenii care au dat fuga să adune vânatul...

Acești oameni — deși erau braconieri — adică din aceia

care vânează într'ascuns și fără voie — totuși, ei ar fi putut s'o îndrepte pe drumul cel bun, pe care ea îl căuta...

Ioana se trezi din leșin, dar din pricina oboselii, muncii din ajun și drumului făcut de dimineață, căzu într'un somn adânc, ne mai ținând seama de spaima care a tras-o, nici de locul unde se afla și că se găsește rătăcită pe un drum necunoscut.

S'a deșteptat abia pe la mijlocul amiezei. Era odihnită.

Pâine îi rămăsese îndeajuns ca să se satură, iar pârîul care a fost așa de fatal căprioarei, îi va îngădui să-și potolească setea...

Și a fost bine inspirată să urmeze calea acestui pârîu: el va trebui să se sfârșească prin a ieși din pădure.

Curajoasă, după ce a prânzit, a pornit-o la drum.

Dar în pădure noaptea se lasă repede. Întunerecul coborî pe neașteptate, iar Ioana nu ajunsese încă la marginea pădurei.

Cu toate acestea, nu-și pierdu speranța. O potecă mergea de-a-lungul pârîului, iar poteca străbătea o parte a pădurei care era în tăiere. Mormane înalte de crăci subțiri și grămezi de lemne adunate, erau cât vedeai cu ochii.

„Fără îndoială, își zise Ioana, mâine dimineață, oamenii vor veni să ia surcele și lemne..." — de oare ce, de vreo câteva săptămâni, treceau zilnic căruțe încărcate prin fața casei lor. Ea se va urca într'una din ele. Foarte bine,... așa va face.

Dar în așteptare, va trebui să-și petreacă noaptea sub cerul liber, în pădure. Începu să regrete velințele roșii de lână ale unchiului Tase și vecinătatea păianjenilor.

Noaptea se lăsase de mult... Îi era foame și începuse să tremure de frică.

O stea — cea dintâi — se arătă pe cerul întunecat.

„Oh! mică stea," îngână Ioana, plângând, „te rog, arată-mă lui Dumnezeu! Spune-i cât sunt de nenorocită și să mă ducă înapoi la bunica. De-aci înainte voi fi ascultătoare și nu voi mai pleca de-acasă fără voie; zău, făgăduiesc..."

Steaua strălucea și mai tare... Ici și colo prinseră să răsa-

ră altele... Acum cerul părea un voal nesfârșit cu picățele de aur.

Și Ioana gândea:

„Ce bine ar fi să le privesc din grădina bunicei...!"

„Sărmana, bunica! Sigur, ea a pierdut nădejdea de a-și mai regăsi nepoțica..."

Poate că Bălașa și-a pus o basma neagră pe cap, ca atunci când i-a murit nepoata...

Dar ce face bucătarul care a fost chemat să pregătească masa cu mâncările de la botez pentru aniversare? Și bomboanele? Și toate pregătirile? Ce vor deveni ele?

Atâtea lucruri răsturnate, atâta lume îndurerată, numai din pricina gândului care i-a trecut prin cap să se ducă singură să poftească pe vărul Haralamb și mătușa păpădie.... sau Eliza, cum o chiamă...

Ioana vedea când era acasă, dimineața și seara, o mulțime de copii dela fermele îndepărtate, mergând la școală și înapoindu-se singuri; niciunul nu s'a pierdut vreodată în pădure...

Și poate că ei nu știau așa de bine să înumere ca ea, să scrie cu litere mari sau să spună pe de rost șapte fabule...!

Să fie oare ea mai proastă decât toți acei mici țărani?

Aventura ei i-a dovedit însă, că erau încă foarte multe lucruri pe care nu le știa, da, da... O mulțime de lucruri...! Nici să mănânce, nici să facă supă, nici să spele vasele fără să le spargă...! Nici cel puțin să mulgă o capră...! Și încă și mai puțin, să se orienteze în pădure...

Era foarte tristă și umilită...

Ar fi dorit să nu se mai gândească la nimic din toate acestea — și să doarmă..., dar cum dormise o mare parte din zi, nu-i mai era somn.

Gândurile acestea neplăcute, era cu neputință să le alunge: ele reveneau cu încăpățânare. Toate remușcările păreau că joacă în preajma capului ei!

Vai, vai! Dar tatăl ei? Până acum s'a gândit foarte puțin la grija și spaima lui!

Cum? El care era așa de deștept, care umblă fără baston, care vede foarte bine fără ochelari, cum se face că n'a descoperit-o încă pe mica lui scumpă Ioana?

Poate că bunica nu l'a înștiințat la uzină de cele întâmplate, nădăjduind mereu să-și găsească singură nepoata...

Și-atunci, mâine, când va veni la aniversare — așa cum i se comunicase — ce va zice el oare când va afla totul?

Scumpul ei tată! Ei amândoi se iubeau așa de mult! Erau așa de buni prieteni! Se jucau amândoi așa cum îi plăcea ei.... cu pisicuța și cu păpușile ei...!

Fetița se mustră amarnic, că aproape îl uitase în aceste două zile!

Dar iată,... atâtea lucruri se amestecau în capul ei, atâtea și în așa fel, în cât, și-l pierdu cu totul. S'a rezemat de un maldăr de surcele și se făcu mică-mititică, tremurând de teamă să n'o găsească vre-un lup.

Deodată,... s'a aprins un foc, a cărui flacără își arunca lumina chiar pe maldărul de surcele unde ea se răzimase.

Oameni cu fețe negre, ațâțau focul. Lucirea lui care îi lumina de jos în sus, dădea fețelor lor o înfățișare de asprime îngrozitoare.

„O, gândi Ioana, sigur că e primejdios să dai ochi cu acești oameni"!

Ea nu îndrăzni să facă vreo mișcare. Dar acest fapt, nu împiedică pe cărbunari să zărească pata albă făcută de roichia ei și să vină să vadă ce este...

— Poate este un câine, strigă de departe acela care a rămas lângă foc.

In loc să-i răspundă, unul din cei doi oameni plecați în recunoaștere — trase o înjurătură și-i spuse fetiței cu un glas aspru :

— Ce faci tu aici?

Jumătate moartă de frică, ea nu avu putere să răspundă.

— A-ha, tu trebue că ești fata pădurarului... Ne spionezi, hai? Mărturisește! Tatăl tău te-a trimis să ne urmărești....

— Eu nu sunt fata pădurarului, izbuti ea, în sfârșit, să îngâne. Eu mă numesc Ioana.

— Ioana sau Caterina, nu interesează... Vino, — vino după noi... Te vom închide în colibă, iar mâine ne vom lămuri....

— Tatăl meu nu este paznicul pădurei, el este inginer, iar bunica mea Sofia locuește în apropiere.

— Fata unui inginer să hoinărească singură prin pădure în saboți, la orele șase seara? Dacă tu crezi că se prind asemenea minciuni, înseamnă că ești tare proastă...

Acela care a vorbit (care ca și ceilalți cărbunari — erau de curând angajați la uzina din acele locuri) a ridicat pe Ioana cu o mână puternică și a dus-o până la coliba lor, unde o tânără femeie, își legăna un copilaș care plângea.

— Ține, spuse el, iată îți aduc un ajutor. Dă-i pe micuțul nostru să-l ție sau să-l legene , iar tu, du-te să prepari friptura...

Tânăra femeie avea un chip frumos și un glas dulce; Ioana se mai liniști puțin, iar cărbunarul și-a pierdut din înfățișarea lui plină de răutate. El râdea, aplecat peste leagăn și spunea :

— Ai să taci odată, banditule...?

Se putea citi în ochii lui, că-și iubea copilașul din toată inima.

De-acum Ioana, parcă nu se mai temea... Fetița își zicea în gând: „Mâine se vor lămuri" așa după cum a spus acest om. Ea se găsea, în sfârșit, sub un acoperiși — ori cât ar fi fost el de păcătos, era mult mai bun decât mormanul de crăci sub cerul liber plin de stele.

— Cum te chiamă, micuțo? întrebă tânăra femeie, după ce bărbatul ei a părăsit coliba.

— Ioana... Ioana Pralea, răspunse fata, cu un fel de ciudă în vorbă, gândind, că și-a mai spus numele, dar n'a fost crezută de nimeni.

— Unde locuești?

— Am spus omului d-tale; el însă m'a luat drept o mincinoasă. Pun rămășag că d-ta gândești ca și el...

— Bag de seamă că i s'a deslegat limba, mormăi cărbunarul, care revenise în pragul colibei.

Apoi el își chemă soția, cu un semn făcut cu capul.

— Au adus-o...! Vino și adu cuțitul cel mare...!

— Sosesc îndată, răspunse femeia în taină.

Apoi ea, apropiă pe Ioana de leagăn și-i spuse:

— Leagănă-l bine.... dar nu prea tare.

Pe urmă ieși, încuind în urma ei, ușa cu cheia.

Ioana gândi:

„Să leagăn un copil nu-i lucru greu... Așteaptă micuțule, te adorm eu îndată..."

Cu siguranță, că nu este greu să legeni un copil, dar îți trebue oare care grije...

In râvna ei de a liniști pe copilaș, Ioana mișcă așa de mult și așa de bine legănatul, încât micul leagăn se răsturnă, trimițând pe sărmanul băiețel în mijlocul colibei, drept în nas...

Și vă închipuiți că acest fapt, nu l'a făcut să-și potolească plânsul, ci din potrivă și-l mări, începând chiar să țipe.

Mama era ocupată afară cu cele pentru care fusese chemată, așa că tatăl, dădu fuga în colibă. Cu o mână își ridică moștenitorul, iar cu cealaltă, așternu pe obrazul micei neîndemânatece o pereche de palme.

Ioana începu să plângă și să țipe, chiar mai tare decât copilașul.

Femeia cărbunarului, neputând să-și dea seama ce s'a întâmplat, dădu și ea fuga în colibă.

Ea avea mâinile pline de sânge.

Ioana cuprinsă de spaimă, — crezând că acești oameni au asasinat pe aceea de care vorbeau între ei și-și făceau semne — închipuindu-și că o așteaptă aceiași soartă — se sculă de jos, străbătu coliba în grabă și dădu buzna afară, însă două brațe puternice au prins-o din fugă și o aduseră inapoi.

Acel care avea aceste brațe puternice, spuse râzând:

— A-ha, vrei să fugi, spioano? Ei lasă, că am eu ac de cojocul tău...!

CAPITOLUL VII

Cărbunarul a scos o frînghie din dulap și înfășurând o peste micul trup al Ioanei, o legă de piciorul patului. Infricoșată,

ea gândea: „vor să mă omoare" și-și ascunse fața în palme, spre a nu vedea cuțitul care trebuia să-i taie capul.

Aștepta lovitura morții..., dar ea întârzia.

Trecu o vreme — așa, cam până ai înumăra patruzeci — când Ioana îndrăzni să deschidă un ochi, apoi îl deschise și pe celălalt... și privi... Nu era nimeni lângă ea..., nimeni n'o amenința cu cuțitul. Oamenii ce locuiau coliba erau afară...

Dar deodată, printre scândurile de lemn ale ușei, care nu se împreunau prea bine, începu să pătrundă un miros nespus de plăcut, amestecat cu fumul dela o friptură — și care ajungea până la ea.

O clipă mai târziu, Ioana a deslușit și niște vorbe venite de afară.

— I-o fi foame și sărmanei micuțe.

— Du-te și dă-i o bucată de friptură; ea nu va ști ce mănâncă.

Ioana se văzu în curând deslegată, iar în față, se pomeni cu o farfurie plină cu felurite mâncări.

Femeia care a deslegat-o și i-a adus farfuria, o întrebă:

— Pentru ce ai vrut să fugi, strengăriță?

Ioana mărturisi cinstit, teama care a avut-o. Atunci soția cărbunarului izbucni în râs și, luând-o de mână, o duse afară până la o masă, unde erau așezați patru oaspeți: trei bărbați ale căror figuri înnegrite de cărbuni, spunea în deajuns meseria lor — și un străin care avea fața albă, iar îmbrăcămintea era ca a unui domn dela oraș.

Acesta, de cum văzu pe fetiță la lumina torței de rășină care lumina masa, se sculă în picioare.

— V'a spus numele ei această micuță? întrebă omul.

— Pretinde că se numește Ioana Pralea.

— Cum pretinde? Ce vorbă e asta! Chiar așa o chiamă cu adevărat...! Tot satul din apropiere este dat peste cap din pricina ei. La bunică-sa — d-na Sofia Pralea — va avea loc masa unde trebue să ducem căprioara care...

„Bietul copil! S'a rătăcit în pădure! Și în vremea asta, ea e căutată pretutindeni... Voi, oameni buni, sunteți în slujba d-lui inginer dela uzină, care este tatăl fetiței...

— Vai, ce-am făcut? abia fu în stare să îngâne, lăsând să-i cadă desnădăjduit mâinile în jos — acele mâini ale cărbunarului, care au pălmuit-o!

Dar Ioana surase, de oarece, deși era un copil încrezut și încăpățânat, nu era răzbunătoare.

— O, nu vă temeți, spuse ea, nu voi spune nimic care v'ar putea face rău. Apoi după câteva clipe, adăogă :

„Prin urmare, nu este îngăduit.... ai? să omori căprioare în acest sezon și... și ceia ce am eu în farfurie este doar... friptură de căprioară..."

Urmă o tăcere adâncă.

După puțin, femeia cărbunarului îndrăzni să șoptească :

— Nu ne-am atins decât de niște resturi. Bucățile cele mai mari și bune vor fi mâine pe masa d-voastră...

— Da, da..., înțeleg... Trebuia să fie la aniversarea mea, de oarece a fost și la botez, friptura de căprioară... Tot d-ta ai omorît-o și pe cea de-atunci?

— Nu, domnișoară, — răspunse domnul cel alb la față și bine îmbrăcat — care nu era altul decât bucătarul care a preparat mâncărurile la botez — iar acum fusese angajat pentru același lucru — nu... Căprioara de atunci, a fost dăruită fătălui d-tale de un prieten al său, care avea un parc închis plin cu asemenea animale... Acum însă, pentru că a fost lucrul prea în grabă, nu a mai avut timp să scrie acelui domn... Și așa, că am spus d-lui inginer, că mă însărcinez eu cu găsirea unei căprioare. Sunt sigur însă, că tatăl d-tale ar fi foarte supărat dacă ar ști ce am făcut, ca să avem aceiași friptură dela botez...

„Ce vreți? M'am gândit că răul nu e așa de mare dacă o vânez chiar din pădurea care este proprietatea tatălui d-v. — și împrumutând o pușcă de la acest băiat care este nepotul meu...

— Atunci, marele cuțit de adineori era...? întrebă Ioana sfioasă, ca și când tot i-ar mai fi puțină frică.

— Era ca să spintec căprioara și să-i dau sângele femeii cărbunarului, cu care a făcut omleta — și două trei mici bucăți de friptură...

Ioana începu să râdă cu poftă. După puțin, spuse:

— Puteți fi liniștiți: am să tac... Sunt necăjită însă de răul ce am făcut micuțului copilaș când l'am trântit din leagăn...

— Atunci ce trebue să mai spun eu, care v'am pălmuit în-gână cărbunarul tremurând.

— Ați crezut oare că am răsturnat copilul înadins?

— Ca să spun adevărat, am fost sigur...

—Nu! Nu...! Am fost numai nemăsemănatică, murmură ea cu blândețe. O să vă rog să-mi aduceți mâine copilașul vostru, să fie și el la mine acasă când se vor arunca bomboane în curte; am văzut că are dinți: el va fi mulțumit să mănânce câteva... Gândiți-vă, au să fie atâtea bomboane, zău, are să fie ca o ploaie de mazăriche...

Și Ioana spunând acestea, cu glasul ei atât de dulce, se porni din nou pe râs. Apoi se liniști și spuse grăbită, că vrea să fie dusă acasă la bunica.

In curând, au pornit-o la drum.

Două ceasuri mai târziu, mica fugară dormea în pătuțul ei, învelită și sărutată de bunica și de Bălașa. Vărul Haralamb și mătușa Eliza, după ce s'au bucurat și ei nespus de mult de regăsirea copilului pierdut, au plecat la casele lor, ca să se odihnească și să se prepare pentru sărbătoarea de a doua zi.

Tata Noe — după ce a văzut pe Ioana la ea acasă, s'a înapoiat la „corabia" lui, tare nerăbdător să se afle cât mai de grabă din nou în mijlocul cânilor săi.

Vai, ce mare turburare a fost în viața lui obișnuită!

Tot drumul la înapoiere, n'a încetat o clipă să nu bombăne și să mormăie ca un urs supărat.

Când a plecat dela cumnata lui Sofia, a spus că el n'are să vie a doua zi la masă și a ieșit pe ușă, fără să zică nici bună ziua.

Tatăl, a aflat cele întâmplate numai prin graiul fiicei sale. El a fost scutit de chinul lipsei ei. A doua zi inginerul Pralea, stând de vorbă cu mama lui, deci, cu bunica Ioanei — îi spuse:

— Toate aceste neplăceri sunt numai și numai din pricina

noastră... Am crescut-o numai pentru noi, pentru singura noastră bucurie, adică bucuria de a o vedea mereu fericită.

„Va trebui să ne cumințim și să schimbăm felul de a-i face educația".

— Ai dreptate, răspunse dânsa, însă, te rog, să nu-i stricăm aniversarea; îi vom da cu începere de mâine, lecții de smerenie și supunere. Astăzi, las-o să fie regină și să poruncească...

Ioana a auzit această convorbire și sărindu-le de gât și îmbrățișându-i, le spuse râzând:

— Ei, bine, dacă sunt regină, atunci poruncesc să mergem să aducem pe unchiul Tase.

— Aida-de... nici n'o să vrea să ne deschidă poarta, răspunse bunica.

— Știu... știu... dar am o ideie..., o foarte bună ideie...

Și încet, foarte încet, ca și când în fundul corăbiei lui, bătrânul unchi care urăște pe oameni ar putea să o audă — încredință taina ei, bunicei și tatălui.

— Dar nu ți-e teamă c'o să te oprească la el? întrebă mirat, tatăl.

— Nu mă tem de loc...!

— Ei, bine, suntem la poruncile tale, mică regină!

Pe la zece de dimineață, un dangăt de clopot dădea de veste lui tata Noe, că pâinea sosise și aștepta să fie luată dela poartă de lângă turn.

El dădu fuga.

Și în loc de pâinea obișnuită, Noe văzu în coș, pe Ioana, care aplecându-se prin deschizătura turnului, se agață de gâtul lui și spuse cu un aer drăgăstos, dar poruncitor:

— Unchiule scump, vreau să vii la noi. Vreau cu orice preț! Vino! Eu te iubesc foarte mult!

Tata Noe o privi și-i răspunse printr'o strâmbătură, care îngheță sufletul micei lui nepoate. Dar după puțin, șopti:

— Ingădue-mi... cinci minute ca să-mi îmbrac hainele de sărbătoare.

Au trecut însă mai mult de zece, până să se ivească.

Când Ioana, care aștepta lângă poartă — l'a văzut venind, el avea un braț încărcat cu trandafiri albi, iar în celălalt, ținea coșulețul în care se odihnea micul cățeluș.

Leanca — noua și adevărata servitoare care venise în zori de zi și intrase în serviciu — mergea cu capra în urma lui.

Unchiul Tase se apropiă — și aplecându-se spre a săruta părul de aur al scumpei lui nepoate, bombăni, dându i florile:

— Oare am să încep și eu să te răsfăț, strengărițo?

Erau gata să plece, când Ioana își aduse aminte de câi-

nele Zdrelea și de consemnul care i l'a dat și vru să știe ce s'a făcut cu el.

— O, foarte bine că mi-ai adus aminte, micuțo! El, sunt sigur, că și acum păzește umbrela. Am vrut să i-o iau, dar și-a arătat colții...

— Sărmanul Zdrelea...! spuse Ioana înduioșată — și plecă grăbită să-l caute.

Câteva minute mai târziu, se întoarse aducând cu ea umbrela — fiind urmată de câinele, care își întindea picioarele amorțite,având aerul plin de mulțumire că și-a sfârșit consemnul.

— Unchiule drag, spuse ea, te rog s'o aduci și pe Leanca la aniversarea botezului, ca să culeagă bomboane. Ea o să se în-

toarcă numai decât... Tu, fetițo, vei încălța nouii tăi pantofi și vei pune șorțul cel roz, nu este așa? spuse ea întorcându-se către mica servitoare.

— In privința șorțului, vă pot asculta, domnișoară, cu toate că-mi e prea scurt, dar în ce privește pantofii,... frumoșii pantofi negri de lac, nu este cu putință...! Picioarele mele nu au încăput niciodată în ei...

In timp ce făcea această mărturisire, în ochii ei șireți se putea citi necazul și revolta.

Era destul de trist — trebue să recunoaștem — că a cheltuit atâta șiretenie, spre a ajunge la un rezultat demn numai de milă.

Dar Ioana a îmbunat-o numai decât, spunându-i:

— Am să rog pe bunica să-ți dea o pereche de pantofi pentru tine... De rândul acesta, cred că au să-ți vină bine, pentru că îmi dau seama că ai piciorul tot atât de mare ca și al bunicei...

— Ioana, mormăi stăpânul, tu ai să-mi strici servitoarea...! Ea și-a meritat lecția...

— Lecțiile sunt întotdeauna bine meritate, răspunse Ioana râzând... Ea dorește așa de mult să aibă asemenea pantofi...! Și d-ta ești tare bun, că-mi dai mie de tot, pe micul cățeluș...!

Pe urmă, cu un gest de plină dărnicie, fiind sigură că face o mare bucurie servitoarei, îi spuse:

— Ține — și întinzându-i umbrela — adăogă: îți înapoiez „cortelul"...

Leanca ar fi dorit să i se dea un altfel de cadou, dar putea ea oare să facă mofturi,primind un lucru pe care l'a lăudat așa de mult?

Sărbătorirea a fost tare frumoasă: tot satul a venit să privească.

Domnul inginer Radu Pralea, împărți el însuși o mare sumă de bani familiilor sărace, iar cât despre bomboane, vărul Horalamb și mătușa Eliza, bunica Sofia și unchiul Tase, își obosiseră brațele aruncând nespus de multe.

Așa de multe, că în adevăr, părea o ploaie de măzărichel

...De la această dată foarte însemnată, tata Noe iese câte odată din „corabie"...., nu prea des,..... dar oare, nu trebue să întoarcă Ioanei vizitele cu care ea îl copleșea?

Și închipuiți-vă, el se plânge că le face destul de rar și întotdeauna prea scurte.

Poate că acei care au citit această poveste cu pățăniile Ioanei, vor să știe dacă această fetiță a încetat de a mai fi îngâmfată și încăpățânată.

Ea, cred că vă aduceți aminte, dragi cititori și cititoare, că în noaptea când se rătăcise în pădure, a rugat acea mică stea ce apăruse pe cer, să-i spună bunului Dumnezeu să aibă milă de ea, făgăduind că are să se îndrepte și să se facă o fetiță cuminte și ascultătoare.

Da, da... Ea s'a îndreptat, însă nu într'o zi — așa ceva era cu neputință — ci cu vremea, printr'o ascultare zi de zi, până când a recunoscut, că micii copii care se cred a fi tot stiutori, își dau seama, că nu știu aproape nimic și că ar rămâne niște oameni fără judecată ce nu sunt de niciun folos pentru ei, dar mai ales nici pentru neamul și țara lor — fără sfaturile care le capătă dela părinți și profesori, precum și prin acele învățături, care le desprind ei singuri din experiență și greutățile vieții...

CELE MAI BUNE ROMANE, POVESTIRI ȘI POEZII PENTRU COPII ȘI TINERET

APĂRUTE IN EDITURA „UNIVERSUL"

LUCRĂRI DE **MOȘ NAE** (N. SATZARIA)

Coana Frosa poveste hazlie „ 220
Lacrimile mamei, Roman cu multe desene (Ediția II) „ 200
Porumbița și Timofte, Roman (Ediția II) . . . „ 180
Răpirea celor două fetițe Roman (Ediția II) . . . „ 150
Poveștile Papagalului Povești din „1001 de nopți" . „ 140
In căutarea norocului Roman „ 120
Inelul pierdut Roman (Ed. III) 120

LUCRĂRI DE **D. IONESCU MOREL**

Aventurile lui Goangă și Târlică, Roman ilustrat (Ediția IV) . . . . Lei 200
Amiralul Lili, Roman prelucrat după J. P. Stahl. (Ed. II) „ 150
Romanul unui mic marinar Roman tradus după Hector Malot . . . . „ 180
Moș Alinte și Casandra Povestiri (Ediția III) „ 120
Țuș-Țuș, romanul unui măgăruș prelucrat după J. P. Stahl „ 280

VICLEIMUL. — Refăcut după jocurile sfinte populare de **Victor Ion Popa. Lei 140**

VIAȚA ȘI NEMAIPOMENITELE AVENTURI ALE LUI ROBINSON CRUSOE de **Daniel Defoe**, traducere după original de **Petru Comarnescu.** Volumul are planșe în culori și ilustrații de **Mariana Petrașcu. Prețul lei 240**

MAI SUNT OAMENI BUNI... Roman închinat tineretului (Ediția III) un volum de 500 pagini de **D. Ionescu Morel** **Prețul lei 200**

LEGENDELE SAU BASMELE ROMÂNILOR de Petre Ispirescu (din colecția „Operele scriitorilor români") **Prețul Lei 160**

BIBLIOTECA TINERIMII

Roata norocului (No. 1) de Ludovic Leist . . . „ 40
Luceferii artei (No. 2) de Ludovic Leist . . „ 40

LUCRĂRI DE **TEODOR CASTRIȘANU**

Făt frumos cu părul de aur, basm în versuri „ 40
Baiaurul cu șapte capete „ „ „ „ 40
Fata moșului cea cuminte „ „ „ 40
Zâmbiți copii, versuri vesele . „ 40
Pentru copiii noștrii, poezii . . „ 25

ALTE LUCRĂRI

Rege'n Țara dintre stele roman de **Margareta Sperantia.** Lei 120
Gheorghiță, cântărețul grădinii roman de **Gr. Crassu** Lei 80
Pribeagă prin lume adaptări din vechi povestiri germane, de V. Tempeanu Lei 100
Cei trei Cercetași, povestiri extraordinare de Jean de la Hire . . . . . „ 50 (colecția de câte 10 numere)

ALBUME ILUSTRATE ȘI CARTONATE PENTRU COPII

(POEZII ȘI POVESTIRI)

Animale mari și mici de Ion Alinte . . . . . Lei 200
Bucuria copiilor de Mama Silvia „ 200
Buni prieteni de Ion Alinte „ 200
Cutia cu jucării de Moș Nae „ 200
Cartea mea de Moș Nae . „ 250
Hop, Hop, Hop!... Căluții fug de Ion Alinte . . . . Lei 160
Puiu și Puica la țară de Moș Nae . . . . . „ 160
Vreau s'ascult și eu povești de D. Ionescu Morel . „ 160

DEPOZITUL GENERAL: LIBRĂRIA „UNIVERSUL"

— ORICE CARTE SE TRIMITE ȘI RAMBURS LA CERERE. —

Tip. „Universul". — București, Brezoianu 23-25
Registrul Comerțului Nr. 437/932.

PREȚUL LEI 160